

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 8 — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— Sr.
IZKljučNO ZASTOPSTVO na oglaševanje v Kraljevini Italiji in inozemstvu ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri poštno čehovnem uradu: Ljubljana št. 10-321
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Nova bitka na široki fronti v južnem Tunisu

14 sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 7. aprila naslednje 1047. vojno poročilo:

Bitka je na novo vzplamela na širokem bojišču v južnem tuniskem odseku, kjer je sovražnik po siloviti topniški pripravi napadel ob široki uporabi oklopnih voz. Italijanski in nemški lovci so v bojih sestrelili šest letal, sedmo letalo pa so uničili obrambne baterije. Včeraj popoldne so skupine sovražnih letal metale bombe na kraje Trapani, Ra-

gusa in Mesina. Zabeležena je bila škoda na zasebnih poslopih, 40 smrtnih žrtev in nad 100 ranjenih med prebivalstvom v Trapaniju in 6 mrtvih in 9 ranjenih v Mesini.

Pri teh napadih je sovražnik izgubil 7 letal, dve, ki so jih zadeli naši lovci, sta padli v morje v bližini rta d'Armi in rta Spartivento, tri nadaljnja letala, ki jih je zadelo protiletalsko topništvo, so padla v morje pri Trapaniju v bližini Taormine in Scicla (Ragusa).

UDARCI SOVRAŽNEMU LADJEVJU

Nemške podmornice so spet potopile 14 polno natovorjenih ladij s 102.000 brt in en rušilec, 5 nadaljnjih pa torpedirale

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 7. aprila. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje izredno poročilo:

Naše podmornice so potopile v hudih borbah proti sovražnemu dovozu na Atlantiku in Sredozemskem morju zopet 14 polno natovorjenih ladij s skupno 102.000 br. reg. tonami in en rušilec. Pet nadaljnjih ladij je bilo torpediranih, vendar njihove potopitve zaradi takojšnje hude obrambe ni bilo mogoče opazovati.

V Biskajskem zalivu je ena izmed naših podmornic sestrelila težak sovražni bombnik, ki jo je skušal napasti.

in od katerih so bile tri potopljene. S tem je petrolejsko brodogradnja, s katerimi so razpolagale Anglija in Zedinjene države na začetku te vojne, utrpelo skupno izgubo 770 edinic, v skupni tonaži 5.600.000 ton.

V Sredozemlju so nemške podmornice potopile poleg drugih sovražnih edinic tudi prevoznico ladjo s strelivom, ki je bila močno zavarovana z rušilci in letalskimi skupinami. Podmornice so jo dolgo zasledovale in svoje zasledovanje zaključile z uspehom. Sovražna ladja je bila namenjena proti zapadu in je po prvem torpediranju se nadaljevala svojo plovo, tako da se je prvi hip zdela, da ni smrtno zadeta. Potem ko je prevozila kak dober kilometer, pa je nastala na njej strahovita eksplozija, kar vzbujalo domnevo, da je prišlo do eksplozije ogromne količine streliva. Potrditev te domneve je poveljništvo nemške podmornice imelo, ko je podmornica spila na površino in ni razen rušilec v spremstvu opazila nič drugega, kakor ogromen črni dim, iz katerega so sikali v zrak ognjeni jeziki in je bilo tu in tam slišati strahotne eksplozije.

V tukajšnjih vojaških krogih pripominjajo, da se je celokupna potopljena tonaza sovražnega brodogradnje zaradi delovanja nemškega letalstva in brodogradnje od začetka vojne do danes dvignila na 25.831.000 ton. Od tega so podmornice potopile 17.135.000 ton, površinske ladje 3.394.275 ton in letala 5.303.600 ton.

Turški list o pomenu podmorniške vojne

Ankara, 6. aprila. s. Turški novinar Nadi piše v listu »Džumhuriyet« o pomenu podmorniške vojne in opozarja na zaskrbljenost, ki jo kažejo v tem pogledu »zrušeni narodi«. Eisec navaja statistike o potopitvah in novih gradnjah in piše, da je treba ne glede na verodostojnost podatkov o novih gradnjah upoštevati, da se z vsako ladjo, ki se potopi, potopi tudi velika količina vojnega gradiva in strokovnega osebja, kar je mogoče nadomestiti le z velikimi žrtvami.

Tudi Sirija čuti posledice podmorniške vojne

Ankara, 7. aprila. s. Indijski odposlanec za trgovske zadeve na Srednjem vzhodu, je začel pogajanja s sirsko vlado za dobavo potrebnega blaga Siriji, da bi bila kos ekonomski krizi, ki se je pojavila v državi. Ta pogajanja pa so morala biti sedaj prekinjena, ker kriza prevzema brodogradnja ne dopušča nikake izmenjave med Indijo in Sirijo. Britanske oblasti, ki bi morale poskrbeti za prevoz blaga, so sporočile, da so vse razpoložljive ladje na razpolago izključno za potrebe vojaškega značaja.

Milan časti junaške borbe iz Rusije

Slovesen sprejem slavne zastave 5. planinskega polka

Milan, 7. aprila. s. Zastava 5. planinskega polka, ki se je z vzhodnega bojišča vrnila v Domovino, je bila davi prenesena v vojašnico Minori. Večkrat odlikovani prapor so na postaji sprejeli oblasti in hierarhije, oficirji in vojniki polka, mnoga zastavstva s svojimi prapori in zastavicami, pohabljeni in bivši bojevniki ter člani fašističnih skupin. Slavno zastavo je simbolično izročil general, ki poveljuje teritorialni obrambi, zastavonoši, mlademu podporočniku, sinu Ekse, Gariboldija, poveljniku Armira. Po pozdravu oblasti in vojaških oseb so zastavo v sprejemu, na čelu katerega je bil polkovnik polka z odredkom oficirjev in ki so mu sledili vojaki, vračajoči se z vzhodnega bojišča, nosili po slovesno okrašenih ulicah, kjer so z oken metal cvetje na slavni prapor in izkazovali simpatije in priznanje meščanstva junaškim borcem.

V vojašnici je razvršeni bataljon počastil prapor in poveljnik polkovnega štaba v vojašnici je prisrčno pozdravil generala Reverberia, poveljnika tridentinske divizije, poveljnika polka in hrabre vojake.

Navdušeno je zazvenel vzklík Kralju in Duceju. Po kratki in resni slovesnosti, ki ji je navzočnost staršev in sorodnikov vračajočih se vojakov dala posebno prisrčnost, je general Reverberi v spremstvu oficirjev položil lovčev venec pred ploščo v spomin na padle iz polka in drugo na spomenik planincem, ki je postavljen na tigu pred vojašnico.

Hrabrost italijanskih borcev na ruskih tleh so z resno proslavo proslavili tudi v vojašnici karabinjerjev v navzočnosti generala divizijskega poveljnika Pastrenga in mnogih višjih oficirjev ter bojevnikov, ki so se vrnili z vzhodnega bojišča, med katerimi je bilo tudi nekaj pohablencev in ranjenec. Poveljnik karabinjerske legije je spregovoril svojim vojakom in pri tem zlasti opozoril na doprinos zaslužnega karabinjerskega orožja v težki borbi proti boljševiškim četam. Kakor hrabrost karabinjerjev pa je pohvalil tudi hrabrost bojevnikov vseh drugih orožij, ki so se izkazali vredne stare slave. Sledilo je prepevanje domovinskih pesmi.

Nemško orožje je doslej potopilo za 25.8 milijona ton sovražnih ladij

Berlin, 7. aprila. s. Kakor se je izvedelo nocoj v vojaških krogih, je med ladjami, ki so bile potopljene v Atlantiku, kakor je o tem javilo posebno nemško vojno poročilo, tudi trgovski parnik »Melbourne Star«, ki je vpisan v londonski register in pripada družbi »Blue Star Line«. Parnik je izpodrival 12.860 ton in je vršil promet s konzerviranimi živili v Srednjem Atlantiku. Bil je moderen trgovski parnik, opremljen posebej za prevoz živil in je razvijal hitrost 16 morskih milj, njegov tvor pa je znašal najmanj 20.700 ton mesa in masla, ki so tako izgibile v morje. Ta potopitev ne predstavlja samo pomembne izgube za dragoceno blago, ki ni prispelo na svoj cilj, temveč predvsem glede na ladjo samo, ki je bila ena izmed tistih edinic, od katerih je v bistvu odvisna oskrba angleškega otoka z živili. Med napadenimi ladjami je bilo tudi 5 modernih velikih petrolejskih ladij, ki so izpodrivalo skupno 41.000 ton

Slavni delež Kr. mornarice v sedanji vojni

Rim, 7. aprila. s. Splošna proračunska komisija zbornice fašijev in korporacij je odobrila poročila nacionalnega svetnika Negrotta di Cambiasa o proračunu izdatkov mornariškega ministrstva v finančnem letu 1943/44. Poročilo daje pregled dogodkov, ki so globoko spremenili položaj v Sredozemlju in so močno vplivali na naloge, ki čakajo našo mornarico zaradi zasedbe Francoske severne Afrike po Angležih in Američanih. Nato je omenil izkrcavalne operacije v Tunisu in zasebo Korzike ter pohvalil odlično pripravljenost, ki jo je pokazala Kr. mornarica. Opozoril je tudi na delež, ki ga ima mornarica pri organizaciji obrambe in ureditvi pomorskih poveljstev vzdolž južne obale Francije. Posebej je omenil se delovanje podmorniškega orožja v Sredozemlju in Atlantiku ter molčeče, a vendar tako uspešno in junaško delovanje ladij, ki spremljajo konvoje. Ni prezrli tudi slavni dejani naših brzih čolnov na Ladosekem jezeru in v Črnem morju in slavni odredki napadalnih čolnov.

Poročilo govori nadalje o aktivnih in rezervnih oficirjih v posebnih in preloženih pomorskih seznamih ter obravnava tudi novi stalež podoficirjev in oblike novačenja prostovoljcev za šole, v katerih se vodijo posebni strokovni tečajji. Glede gradenj in popravil ladij navaja poročilo, da se položaj v tvmotičah in arzenalih ni mnogo spremenil od lanskega leta navzile znatnemu povečanju dela. Poročilo prikazuje

tudi uspešno in naglo delo zasebnih ladjedelnic in nad vse pomembno in kočljivo področje gradenj in popravil vojaških in trgovskih ladij ter navaja podrobnosti o organizaciji pomorskih oporišč in obalne ter letalske obrambe, zdravstvene službe in bolnišniških ladij, glede katerih je poročevalec navedel nekaj podrobnih podatkov o njih delovanju, obsojajoč pri tem nečloveške napade, katerim so izpostavljene po sovražnik. Poročilo se zaključuje s pietetnim spominom na slavne padle in z izrazi spoštovanja za vse, od admiralov in častnikov do posadk, zaradi njih vztrajnosti in iztrajajoči borbi, v kateri jih vodi ljubezen do morja in Domovine te preveča trdno prepričanje in zaupanje v končno zmago.

Delo proračunske komisije Zbornice fašijev in korporacij

Rim, 7. aprila. s. Splošna proračunska komisija Zbornice fašijev in korporacij je imela pod predsedstvom Suvicha dve seji, na katerih je odobrila poročila za naslednje proračunske postavke v finančnem l. 1943-1944: zunanje zadeve (poročevalec Pasivi), Italijanska Afrika (poročevalec Fossa), notranje zadeve (por. Venerosi), ljudska kultura (por. Chiodelli), javna dela (por. Casalini), promet (por. Giovannini Cao di San Marco in Bernocco) ter vojna proizvodnja (por. Camerana).

Indija — največja skrb Londona

Rim, 7. aprila. s. V lordski zbornici so razpravljali o položaju v Indiji, ki predstavlja trenutno največjo skrb vlade. Grof Minister, državni podtajnik za Indijo, je vodil razpravo z govorom o organizaciji oboroženih sil v Indiji, pri čemer je del nekaj poročil o uspešnih novaten in je delil med drugim, da je bilo zgrajenih mnogo letal v Indiji in znatno število letalščic. Seveda je Munster v tej zvezi poudaril, da bodo stroške za te zgradbe nosili Indijci. Doslej, je pripomnil, samo vedno stali na stališču, da je Indija sama odgovorna za svojo obrambo. Zato mora sama nositi vse stroške za britanske in indijske oborožene sile. To torej pomeni, da se morajo Indijci pustiti izkoriščati po svojih tlačiteljih, potem pa se dati svojo kri in denar za vojno, ki bi le še bolj stisnila verige suženjstva nad to deželo, ako bi zmagala Anglija.

Stokholm, 7. aprila. s. Neko britansko poročilo iz Indije, objavljeno v Londonu, obvešča, da se je japonskim četam posrečilo čilo vrniti se v zavezniške obrambne črte na mejah Birme ob izlivu reke Majo, s čimer so prizadejali hud udarec britanskim prometnim zvezem.

Pomanjkanje živil v Zedinjenih državah

Buenos Aires, 7. aprila. s. Iz Washingtona poročajo, da je Rooseveltov tajnik na tiskovni konferenci razpravljal o poročilu, ki ga je predsednik sprejel od generala Georgea Marshalla in ki se nanaša na varčevanje z živili in na položaj živilskih rezerv. Poročilo prikazuje strahotno zaplavljanje teh potrebščin v vojski. Posebna preiskava je ugotovila, vzroke, ki jih je treba pripisati predvsem dejstvu, da se hrana v raznih oddelkih pripravljala na osnovi številca jutraj navzočih mož, namesto da bi se spoštevalo število resnično navzo-

cih. Mnogi vojniki namreč ne jedo v vojašnici, temveč si za svojo potrebo nakupujejo živila na trgih, kar povzroča seveda nove motnje v delitvi živeža med civilnim prebivalstvom.

Letalsko bombardiranje Finske v vojni L 1939

Kodanj, 7. aprila. s. Po uradnih podatkih na finski razstavi, ki je bila odprta v Kodanju, je Finska v prvi vojni L 1939 utrpela 1.823 letalskih bombardiranj, med katerimi je bilo skupno odvrženih na finski ozemlje 70.000 zažgalnih in eksplozivnih bomb, ki so povzročile smrt več sto oseb in ogromno škodo.

Hud potres v Čilu

Buenos Aires, 6. aprila. s. Manjši potresni sunki so danes čutili v Santiagu v Čilu. Trajal je kakih 60 sekund in je povzročil veliko paniko med prebivalstvom prestolnice, kjer je bil mestni promet začasno ustavljen. Potresni sunki so čutili tudi v Valparaisu, vendar je bil tu šibkejši, av tako v Buenos Airesu in v velikem delu argentinske republike.

Buenos Aires, 7. aprila. s. Iz nadaljnjih vesti iz Čila se dozna, da je večerajšnji potres povzročil znatno škodo tudi v Santiagu. Več poslopij, med njimi tudi palača vojnega ministrstva je poškodovana, število poškodovanih hiš na področju mesta El Lapei, ki je bilo središče potresnega sunka, je precej večje, kakor se je prvotno domnevalo. Število mrtvih in ranjenih ni bilo še objavljeno. Čilska vlada je poslala številna letala s sanitarnim gradivom v prizadete pokrajine. Brzojavne in telefonske zveze za zasebnike so bile prekinjene, da bi bile na razpolago samo za službene potrebe in da bi se tako olajšalo delo pomoči. Buenos Aires, 7. aprila. s. Po vestih iz Čila je bilo med čilskimi prebivalstvom ugotovljeno zaradi potresa več desetih mrtvih in več stotin ranjenih.

Uspešne napadalne akcije ob srednjem Doncu

Živahni krajevni boji na nekaterih drugih odsekih — Izjalovljeni sovjetski napadalni poskusi

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 7. apr. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo: S vzhodne fronte poročajo samo z nekaterih odsekov o živahnem krajevnem boju in napadalnih poskusih sovjetskih vojakov. Posamezni s močnim topniškim ognjem podprti sovjetski napadji so se izjalovili. Lastna napadalna akcija ob srednjem Doncu je dosegla zastavljene cilje proti žilavemu odporu sovražnika.

Pri uspešni akciji v severnem odseku fronte je napadalni oddelek divizije španskih prostovoljcev razdelil 14 bunkerjev in privredel ujetnike.

Na južni tuziški fronti je sovražnik po močni topniški pripravi zopet prešel v napad. Boji so v polnem teku. En angleški bombnik je bil sestreljen pri poskusu, da bi obstrleval nek kraj v severozapadni Nemčiji.

Izgube prebivalstva v Antverpu med terorističnim napadom angleško-ameriških letalskih oddelkov 5. aprila so se povisale nad 2000 mrtvih.

Zmagovita bitka pri Orlu

Berlin, 6. apr. s. O ofenzivni akciji, ki so jo zaključile nemške čete vzhodno od Orla, se v vojaških krogih doznavajo naslednje podrobnosti:

V noči 3. aprila so nemške čete v tem odseku bojišča nepričakovano in brez prejšnje topniške priprave napadle kraj, kjer so bile sovražne sile zelo močne. Po sriditih bojih na noč, ki so se vodili po cestah in v hišah majhnega mesta, so bile sovjetске čete deloma uničene, deloma pa prisiljene umakniti se preko nekega hudournika, ki je zelo narasel zaradi odjuge. Proti zori so nemške čete že zasedle kraj. Vredno je opozoriti pri tem na znatno razliko v izgubah obeh vojaških strank, kar nam dokazuje taktično in oborožitveno premoč nemških čet. Sovjetske čete so namreč izgubile 240 mož in pustile v nemških rokah 51 ujetnikov, med njimi 7 oficirjev, nadalje 12 strojnic, 6 lahkih možnarjev in mnogo pušk. Nemci pa so izgubili samo 4 vojake, dočim je bilo 25 ranjenih.

Berlin, 6. apr. s. Oddelek neke nemške divizije so v mesecu marcu južnovzhodno od Orla sestrelili 7 sovražnih letal, ki so bila v sestavi sovjetske letalske skupine in ki so se spustila na 50 metrov, da bi napadale nemške postojanke. Ako upoštevamo še ta uspeh, o katerem se je sedaj zvedelo, se je število samo od vojske v mesecu marcu uničenih boljševiških letal

Sovjetski porazi na kubanskem področju

Berlin, 7. aprila. s. Na vzhodnem odseku kubanskega bojišča so nemške čete po sriditih bojih zavrnile napad sovjetskih oddelkov, ki so ob živahnem sodelovanju topništva vrgli v boj dober polk. Nekaj rumunski bataljon je s takojšnjim protinapadom naglo zaustavil vdor, ki se je precejšnjim skupinam sovražnih sil že posrečilo v nemške bojne črte. Drugi ofenzivni izpadi, ki so jih izvršili boljševiki, pa so se zlomili že ob prvi odporni črti, med tem ko je nemško topništvo razpršilo obrambne priprave sovražnika. Na severnem delu istega bojišča so Sovjeti izvršili manjše krajevne ofenzivne akcije z dvema skupinama, ki sta šteli kakih 1000 mož. Tudi ti poskusi so propadli zaradi zapornega ognja nemškega topništva.

Uspehi finskih patrolj

Helsinki, 7. aprila. s. Poročilo finskega vrhovnega poveljništva se glasi: V zadnjih 24 urah je neka finska napadalna patrolja na srednjem odseku bojišča na Karelski ozini vdrla v sovjetske postojanke in tamkaj uničila več sovražnih vojakov in štiri zaklonišča za čete. Na severnem odseku bojišča je Vzhodni Kareliji so finske patrolje vdrle globoko v sovjetsko zaledje, kjer so zažgale taborišča sovražnih čet. Na ostalem bojišču nič novega.

Žrtve angleškega napada na Antwerpen

Berlin, 7. apr. s. Število doslej ugotovljenih žrtev zaradi angleškoameriškega terorističnega napada na Antwerpen je naraslo na 2008. V zvezi s tem pripominjajo tu, da je v vsaj vojni na belgijskih tleh leta 1940 po uradnih podatkih padlo samo 7000 belgijskih vojakov.

Kallayeva zahvala Duceju

Rim, 6. aprila. s. Duce je prejel iz Tavrisja naslednje brzojavko: V trenutku, ko zapušča italijanska tla, vam želim, Ekselencija, hvaležno ponoviti svojo prisrčno zahvalo za nad vse prijazen sprejem, ki ste mi ga pripravili. Po našem sestanku in naših razgovorih se vračam v domovino z znova potrjenim prepričanjem, da bosta italijanski in madžarski narod izšla iz te borbe proti silam, ki grozijo uničiti našo skupno civilizacijo in krščanstvo, se bolj utrjeno. Upam, da bo bodočnost naša naša dva naroda z rano ob rami v tesnem prijateljstvu tudi pri teški nalogi obnove. Ko Vas prosim, Ekselencija, da izročite Nj. Vel. Kralju in Cesarju Viktorju Emanuelu III. izraze moje globoke udanosti, vam zraha čustva svojega visokega in iskrenega spoštovanja. — Kallay.

Podtajnik Stranke v Reggio Calabria

Reggio Calabria, 7. aprila. s. Po ukazu ministra Vidussomija, je podtajnik stranke Cerlo Scorza v spremstvu zveznega tajnika v Reggio Calabria obiskal kraje, ki so bili prizadeti po sovražnih letalskih napadih. Tam se je zalrjal v razgovoru s posškodovanci, zanimajoč se za njih razmere in delež jim v imenu Duceja podporo Stranke. Ko se je poklonil v svetlišču padlim za Revolucijo, je imel v Liktorskem domu poročilo vsem pokrajinskim hierarhijam in voditeljem bojevnih, sindikalnih in od njih odvisnih organizacij. V imenu tajnika Stranke je nacionalni svetnik Scorza podal smernice o bodočem delu. Poročilo, kateremu je prisostvoval tudi prefekt, je potrdilo v ozračju navdušenja in polne zavesti dolžnosti, ki v tem trenutku pritečejo vsem Italijanom, prebivalstvu južne Italije pa še posebej.

Zagrebski župan na obisku v Rimu

Rim, 7. aprila. s. Včeraj ob 19. uri je prispel v Rim Ivan Werner, zagrebski župan, ki bo dobrodošel gost Rima nekaj dni. Na postaji ga je sp rejel rimski guverner z podguvernerjem in drugimi oblastvi. Danes jutraj se je gost v spremstvu guvernerja podal v Kraljevo palačo, da se vpiše v dvorno knjigo, nakar je obiskal Pantheon, grob Neznanega junaka, svetišče v Liktorskem domu in oltar perdim fašistom, kjer je povsod položil venec. Nato je bil sprejet v guvernerski palači.

Bratstvo italijanskega in španskega naroda

Madrid, 6. apr. s. Vsi španski listi objavljajo v celoti uvod, ki ga je napisal Duce v knjigi p. Pietra da Varzija o padli italijanski legionarjih v Španiji. Listi uporabljajo to priliko, da znova opozarjajo na globoko in nespremenljivo bratstvo in idejno skupnost obeh narodov.

Švedski tenorist povabljen v Italijo

Stokholm, 7. aprila. s. Švedski listi s največjim zadovoljstvom pozdravljajo povabilo, ki ga je vzel švedski tenorist Just Björling, da bi pel v »Trubadurju« pod dirigentom Vittorio Duyom v Florenci na predstavitvah tako zvanega »švedskega majca«. Björling je vedno eden najboljših švedskih tenoristov, ki je pel že v nešteti znanih gledališčih v Evropi in Ameriki. Listi pa opozarjajo, da je Björling to po prvič počel s povabilom, da poje na predstavitvi, ki se smatra za največji glasbeni dogodek v Italiji. Björling bo svojo vlogo odpel v italijanskem jeziku.

Uspelo italijansko predavanje na slovaški univerzi

Bratislava, 7. aprila. s. Na povabilo slovaške vseučilišča je imel senator Amadeo Giannini v veliki dvorani vseučilišča uspešno predavanje o temi »Nove osnove odnosov med narodi«. Predavanja so se udeležili člani slovaške vlade, inozemski polnomočni ministri in druge osebnosti iz kulturnega, političnega in vojaškega sveta, poleg številnega občinstva, ki so ga v glavnem tvorili dijaki pravne fakultete in Italijani.

Tojo v avdienci

Tokio, 6. apr. s. Cesar je sprejel v avdienci predsednika vlade generala Tojo, ki mu je poročal o svojem obisku v Mandžukuu.

Odpor perzijskega prebivalstva proti boljševikom

Ankara, 7. aprila. s. Iranska vlada je zaprosila britanske oblasti, naj bi britanska vojska zasedla nekatera področja, kjer so sedaj sovjetske čete, da bi se preprečili incidenti med prebivalstvom in Sovjeti. Ruske oblasti, ki se sicer noreče odreče posesti iranskega ozemlja, so izrekle svojo pripravljenost, da ustrežejo tej želji. Vse sovjetske čete bodo odposlane s področja, ki bodo sedaj pod nadzorstvom britanskih oboroženih sil.

Priznanje Visokega komisarja in Poveljnika Armadnega zbora Kr. karabinjerjem

Dne 4. t. m. ob 9.30 je Eksc. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino posetil poveljstvo skupine Kr. karabinjerjev, kjer je poudaril nekoliko važnega materiala, odzvetega partizanom, ki so jih ujeli karabinjerji te skupine.

Visoki komisar obiskal ustanove železničarskega Dopolavora

Visoki komisar je posetil železničarski Dopolavoro, to lepo in delavno institucijo, ki vrši svoje koristno vzgojno delo v palači železničarskega ravnateljstva.

Visokega komisarja so sprejeli inž. Gianaroli v zastopstvu načelnika železnice delegacije, inž. Finc v zastopstvu ravnatelja slovenskih železnice, comm. Sorsala, načelnik personalnega oddelka železniške delegacije, pokrajinski nadzornik Dopolavora dr. Lucchesi, dr. Sardo od združenja železničarjev, inž. Guerra, ravnatelj železničarskega Dopolavora ter sportni referent g. Pušenjak.

Dokler so se vršile izločilne tekme namiznega tenisa v veliki dvorani, določeni za sportne prireditve, se je Eksc. Grazioli mudil med igralci ter je razdelil nagrade zmagovalcem. Pri tem se je zanimal za napredek raznih drugih sportnih panog, ki jih goji sportni odsek »Hermes«.

Na svojem nadaljnjem obhodu je Visoki komisar posetil kulturni odsek železničarskega Dopolavora. Tu je prisostvoval delu potovalne knjižnice, te najnovejše ustanove, ki pa je zelo dobro opremljena s knjigami, ki si jih člani zelo radi izposojajo. Istemu kulturnemu odseku je pridružen glasbeni šola »Sloga«, ki ima kakih 200 učencev in okrog 15 učiteljev. Iz te šole, ki jo z veliko ljubeznijo posejajo otroci železničarjev in ki ima redne tečaje za vse glasbene predmete, je izšlo že nekaj odlično usposobljenih glasbenih profesionalcev. Ko si je ogledal šolske sobe, je Visoki komisar prisostvoval majhni koncertni prireditvi, organizirani njemu na čast. Med obiskom na sedežu železničarskega glasbenega društva je Eksc. Grazioli spremljal dr. Svetel, ravnatelj glasbene šole.

setil isto poveljstvo Kr. karabinjerjev v Ljubljani, pri čemer se je tudi zanimal za važni material, najden pri nedavno ujetih partizanih. Nato je poveljnik XI. Armadnega Zbora slovesno ob prisotnosti oboroženega oddelka izročil nekoliko odlikovanj za vojaške vrline, dovoljenih karabinjerjem, ki so se izkazali v zadnjih operacijah.

Zaplemba imovine upornika Stanka Ivana Petelina

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 in z dne 7. januarja 1943-XXI št. 2 o zaplembi imovine upornikov, glede na predlog okrajnega civilnega komisariata v Ljubljani z dne 20. marca 1943-XXI, upoštevajoč, da je po preiskavi, opravljeno po členu 6. naredb z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, šteti Petelina Stanka-Ivana pok. Andreja iz Kamnika pri Preserju za upornika po členu 2. nav. naredb in da je torej njegova imovina zaplenljiva, odloča:

Zaplenja se vsa premična in nepremična imovina, brez izjeme, lastnina upornika Petelina Stanka-Ivana pok. Andreja in Francške Persin, roj. 20. januarja 1924 v Kamniku pri Preserju b. v. tamkaj na št. 50, dijaka, v prid zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Pozivajo se po členu 7. in v izogib kazenskih odredb po členu 8. naredb z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premičnih po katerem koli naslovu in dolžniki Petelina Stanka-Ivana, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, Napoleonov trg 7-II, stvari, ki jih imajo in dolgove, katere mu dolgujejo, s prepovedjo vrniti njemu ali drugemu stvari ali dolgovani znesek tudi le deloma plačati.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 5. aprila 1943-XXI. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emiljo Grazioli.

Zaplemba imovine upornika Alojza Encerja

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 in z dne 7. januarja 1943-XXI št. 2 o zaplembi imovine upornikov, glede na predlog okrajnega civilnega komisariata v Ljubljani z dne 20. marca 1943-XXI, upoštevajoč, da je po preiskavi, opravljeno po členu 6. naredb z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, šteti Encerja Alojza živ. Franca iz Kamnika za upornika po členu 2. nav. naredb in da je torej njegova imovina zaplenljiva, odloča:

Zaplenja se vsa premična in nepremična imovina, brez izjeme, lastnina upornika Encerja Alojza živ. Franca in pok. Ivane Mohor, roj. 18. julija 1905 v Kamniku, b. v. tamkaj na št. 59, delavca, v prid zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Pozivajo se po čl. 7. in v izogib kazenskih odredb po členu 8. naredb z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premičnih po katerem koli naslovu in dolžniki Encerja Alojza, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, Napoleonov trg 7-II, stvari, ki jih imajo in dolgove, katere mu dolgujejo, s prepovedjo vrniti njemu ali drugemu stvari ali dolgovani znesek tudi le deloma plačati.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 5. aprila 1943-XXI. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emiljo Grazioli.

Kazen zaradi prestopka predpisov o živilih

Urad za nadzorstvo cen pri Visokem komisariatu sporoča, da je civilni komisar logaškega okoliša v mesecu marcu t. l. kaznoval Trošta Antona. Rakek 175 na globo 500 lir ter na 16 lir pristojbine zaradi skrivnega zakola enega prašiča.

Iz Hrvatske

Prve hrvatske pisane znamenke s Poglavnikovim likom. »Narodne Novine« ni objavile te dni naredbo prometnega ministristva, s katero je dovoljeno upravnemu pooveljstvu ustaške madine izdati priložnostne znamenke z napisom na osnovno vrednost, v korist ustaške mladine za leto 1943. To bodo prve hrvatske pošne znamenke s Poglavnikovim likom. Natisnjenih bo 15.000 malh pol po 16 znakm v vrednosti 5 plus 3 kune, 15.000 enakih znakm v vrednosti 7 plus 5, 12.000 pol znakm ena in druge vrednosti, skupno 360.000 znakm v vrednosti 5 plus 3 v rdeči barvi in 7 plus 5 kun v zeleni barvi, 140.000 blokov (70.000 nazobčanih in prav toliko nezazobčanih) v vredni 12 plus 8 kun v modri barvi.

Nova nemška ljudska šola. Nemška pomožna ljudska šola v Čajlovcih je bila preurejena v rejno nemško ljudsko šolo.

Delavska kuhinja v Zemunu. V Zemunu je bila ustanovljena delavska kuhinja. V nji bodo dobivali delavci zaenkrat samo večerjo po 25 kun in sicer od delavnikov, ob nedeljah in praznikih pa tudi obed. Ob delavnikih se bo dobil v kuhnji obed potem, ko bo zadostno preskrbljena z žvili.

Pospeševanje pridelovanja industrijskih rastlin. Pod predsedstvom ministra za narodno gospodarstvo dr. Josipa Baiena je bilo zadnje dni v Zagrebu več važnih posvetovanj o pospeševanju pridelovanja industrijskih rastlin na Hrvaškem. Prizadevanje ministrstva gre za tem, da bi pridelala Hrvatska vsaj toliko industrijskih rastlin, kolikor jih potrebuje sama. Pospeševalo se bo zlasti pridelovanje sladkorne pese in oljaric. Kmetovalce je večinoma težko pripraviti do tega, da bi pridelovali industrijske rastline, ker mislijo, da ni donosno. Sklicujejo se tudi na to, da morajo industrijske rastline oddati, sami pa ne dobe dovolj izdelkov iz njih. Zato razmišlja ministrstvo o tem, da bi obnemem z odkupom pridelka dajalo kmetovalcem ceneje tovarniške izdelke. Kmetje to pri nakupu tobaka, ko dobivajo kmetije poleg denarja še nekaj tobačnih izdelkov oziroma žvili.

Zaplemba imovine upornika Dragutina Turka

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 in z dne 7. januarja 1943-XXI št. 2 o zaplembi imovine upornikov, glede na predlog okrajnega civilnega komisariata v Ljubljani z dne 20. marca 1943-XXI, upoštevajoč, da je po preiskavi, opravljeno po členu 6. naredb z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, šteti Turka Dragutina nezn. očeta in Antonije Turk iz Podpeči za upornika po členu 2. nav. naredb in da je torej njegova imovina zaplenjena, odloča:

Zaplenja se vsa premična in nepremična imovina, brez izjeme, lastnina upornika Turka Dragutina nezn. očeta in Antonije Turk, roj. 26. julija 1913 v Preserju, b. v. Podpeči št. 1, delavca, v prid Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Pozivajo se po členu 7. in v izogib kazenskih odredb po členu 8. naredb z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premičnih po katerem koli naslovu in dolžniki Turka Dragutina, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 5. aprila 1943-XXI. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emiljo Grazioli.

Zaplemba imovine upornika Draga Košaka

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 in z dne 7. januarja 1943-XXI št. 2 o zaplembi imovine upornikov, glede na predlog okrajnega civilnega komisariata v Ljubljani z dne 20. marca 1943-XXI, upoštevajoč, da je po preiskavi, opravljeno po členu 6. naredb z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, šteti Košaka Draga živ. Karla in živ. Bezlaj

ločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, Napoleonov trg 7-II, stvari, ki jih imajo in dolgove, katere mu dolgujejo, s prepovedjo vrniti njemu ali drugemu stvari ali dolgovani znesek tudi le deloma plačati.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 5. aprila 1943-XXI. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emiljo Grazioli.

Zaplemba imovine upornika Stanka Ivana Petelina

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 in z dne 7. januarja 1943-XXI št. 2 o zaplembi imovine upornikov, glede na predlog okrajnega civilnega komisariata v Ljubljani z dne 20. marca 1943-XXI, upoštevajoč, da je po preiskavi, opravljeno po členu 6. naredb z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, šteti Petelina Stanka-Ivana pok. Andreja iz Kamnika pri Preserju za upornika po členu 2. nav. naredb in da je torej njegova imovina zaplenljiva, odloča:

Zaplenja se vsa premična in nepremična imovina, brez izjeme, lastnina upornika Petelina Stanka-Ivana pok. Andreja in Francške Persin, roj. 20. januarja 1924 v Kamniku pri Preserju b. v. tamkaj na št. 50, dijaka, v prid zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Pozivajo se po členu 7. in v izogib kazenskih odredb po členu 8. naredb z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premičnih po katerem koli naslovu in dolžniki Petelina Stanka-Ivana, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, Napoleonov trg 7-II, stvari, ki jih imajo in dolgove, katere mu dolgujejo, s prepovedjo vrniti njemu ali drugemu stvari ali dolgovani znesek tudi le deloma plačati.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 5. aprila 1943-XXI. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emiljo Grazioli.

Zaplemba imovine upornika Alojza Encerja

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 in z dne 7. januarja 1943-XXI št. 2 o zaplembi imovine upornikov, glede na predlog okrajnega civilnega komisariata v Ljubljani z dne 20. marca 1943-XXI, upoštevajoč, da je po preiskavi, opravljeno po členu 6. naredb z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, šteti Encerja Alojza živ. Franca iz Kamnika za upornika po členu 2. nav. naredb in da je torej njegova imovina zaplenljiva, odloča:

Zaplenja se vsa premična in nepremična imovina, brez izjeme, lastnina upornika Encerja Alojza živ. Franca in pok. Ivane Mohor, roj. 18. julija 1905 v Kamniku, b. v. tamkaj na št. 59, delavca, v prid zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Pozivajo se po čl. 7. in v izogib kazenskih odredb po členu 8. naredb z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premičnih po katerem koli naslovu in dolžniki Encerja Alojza, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, Napoleonov trg 7-II, stvari, ki jih imajo in dolgove, katere mu dolgujejo, s prepovedjo vrniti njemu ali drugemu stvari ali dolgovani znesek tudi le deloma plačati.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 5. aprila 1943-XXI. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emiljo Grazioli.

Kazen zaradi prestopka predpisov o živilih

Urad za nadzorstvo cen pri Visokem komisariatu sporoča, da je civilni komisar logaškega okoliša v mesecu marcu t. l. kaznoval Trošta Antona. Rakek 175 na globo 500 lir ter na 16 lir pristojbine zaradi skrivnega zakola enega prašiča.

Iz Hrvatske

Prve hrvatske pisane znamenke s Poglavnikovim likom. »Narodne Novine« ni objavile te dni naredbo prometnega ministristva, s katero je dovoljeno upravnemu pooveljstvu ustaške madine izdati priložnostne znamenke z napisom na osnovno vrednost, v korist ustaške mladine za leto 1943. To bodo prve hrvatske pošne znamenke s Poglavnikovim likom. Natisnjenih bo 15.000 malh pol po 16 znakm v vrednosti 5 plus 3 kune, 15.000 enakih znakm v vrednosti 7 plus 5, 12.000 pol znakm ena in druge vrednosti, skupno 360.000 znakm v vrednosti 5 plus 3 v rdeči barvi in 7 plus 5 kun v zeleni barvi, 140.000 blokov (70.000 nazobčanih in prav toliko nezazobčanih) v vredni 12 plus 8 kun v modri barvi.

Nova nemška ljudska šola. Nemška pomožna ljudska šola v Čajlovcih je bila preurejena v rejno nemško ljudsko šolo.

Delavska kuhinja v Zemunu. V Zemunu je bila ustanovljena delavska kuhinja. V nji bodo dobivali delavci zaenkrat samo večerjo po 25 kun in sicer od delavnikov, ob nedeljah in praznikih pa tudi obed. Ob delavnikih se bo dobil v kuhnji obed potem, ko bo zadostno preskrbljena z žvili.

Pospeševanje pridelovanja industrijskih rastlin. Pod predsedstvom ministra za narodno gospodarstvo dr. Josipa Baiena je bilo zadnje dni v Zagrebu več važnih posvetovanj o pospeševanju pridelovanja industrijskih rastlin na Hrvaškem. Prizadevanje ministrstva gre za tem, da bi pridelala Hrvatska vsaj toliko industrijskih rastlin, kolikor jih potrebuje sama. Pospeševalo se bo zlasti pridelovanje sladkorne pese in oljaric. Kmetovalce je večinoma težko pripraviti do tega, da bi pridelovali industrijske rastline, ker mislijo, da ni donosno. Sklicujejo se tudi na to, da morajo industrijske rastline oddati, sami pa ne dobe dovolj izdelkov iz njih. Zato razmišlja ministrstvo o tem, da bi obnemem z odkupom pridelka dajalo kmetovalcem ceneje tovarniške izdelke. Kmetje to pri nakupu tobaka, ko dobivajo kmetije poleg denarja še nekaj tobačnih izdelkov oziroma žvili.

Zaplemba imovine upornika Dragutina Turka

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 in z dne 7. januarja 1943-XXI št. 2 o zaplembi imovine upornikov, glede na predlog okrajnega civilnega komisariata v Ljubljani z dne 20. marca 1943-XXI, upoštevajoč, da je po preiskavi, opravljeno po členu 6. naredb z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, šteti Turka Dragutina nezn. očeta in Antonije Turk iz Podpeči za upornika po členu 2. nav. naredb in da je torej njegova imovina zaplenjena, odloča:

Zaplenja se vsa premična in nepremična imovina, brez izjeme, lastnina upornika Turka Dragutina nezn. očeta in Antonije Turk, roj. 26. julija 1913 v Preserju, b. v. Podpeči št. 1, delavca, v prid Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Pozivajo se po členu 7. in v izogib kazenskih odredb po členu 8. naredb z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premičnih po katerem koli naslovu in dolžniki Turka Dragutina, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 5. aprila 1943-XXI. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emiljo Grazioli.

Zaplemba imovine upornika Draga Košaka

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 in z dne 7. januarja 1943-XXI št. 2 o zaplembi imovine upornikov, glede na predlog okrajnega civilnega komisariata v Ljubljani z dne 20. marca 1943-XXI, upoštevajoč, da je po preiskavi, opravljeno po členu 6. naredb z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, šteti Košaka Draga živ. Karla in živ. Bezlaj

Novi udarci komunistom

V marcu beleži kronika številne izgube komunistov, ki so jih utrpeli v raznih terenskih bojih — Njihova moč vidno pojema

Ljubljana, 7. aprila. Boj proti komunistom, posameznikom in skupinam, skrivajočim se v gozdvih Doljenke in Notranjske, se nadaljuje brez odmora. Od vseh strani so v marcu prihajala poročila o novih uspehih protikomunistične borbe in udarcih, ki so bili prizadejani. Vztrajno čiščenje jih je že zelo oslabilo, tako da se le po redko upajo v odprta naselja.

Velik uspeh je bil dosežen, ko je skupina vaške straže iz Temenice na pohodu skozi Laze zalotila komunističnega voditelja tamnega partizanskega bataljona Mirka Peskotnika, katerega delovanje se je raztezalo na obe strani nemško-italijanske meje in so nemške oblasti razpisala na njegovo glavo 20.000 mark. D. izili so poleg vasi Primskovo in Lavricve tovarne v St. čni, ker se Pestotnik ni hotel vdati, temveč je skušal zbežati skupno z nekim svojim l. varšem, je bil ustreljen. Pri njem so našli celo vrsto dokumentov in potrdil o raznih nagradah, ki jih je dajal sterskim zaupnikom.

Velik odpor proti komunistom je vzbudila po vsej Ljubljanski pokrajini vest, da so v začetku marca v Poljanah pri Škocjanu ob Mokronogu umorili hromo dekle Tončko Udovčičovo. Nesrečna žrtve komunistične nasilnosti je bila že sem let priklenjena na b. iniško posteljo. Tako prav gotovo ni mogla nikomur škodovati. Kot vzrok umora so komunisti navajali pobeg njenega brata iz n. ihovih vrst. Umor je pretresel vse, ki so dekle poznali, mnoge pa pripravil do tega, da se prisegli morilec masčevanje.

Iz Sodražice je prišlo poročilo, da so komunisti doživeli velik neuspeh na utrjeni postojanki na Gori nad Sodražico. Partizani so se utrdili v cerkvi, Dobrepeljani in Karlovcani so jih napadli z dveh strani. Uspejo jim je pregnati jih in zapleniti več orožja in streliva. Partizani so pobegnili na Travno goro, kjer so jih potem razpršili. Obšli so bili tudi napadi partizanov na vaške straže na Horjulju nad Vrhnko, v Ligojnem in na Korenem nad Horjulcem.

Protikomunistična roka je zadelata tudi vneto komunistično, ženo partizanskega poveljnika učitelja Ambruziča iz Topiških Poljan. Ujel so jo s tremi partizani v Dolnji Strazi in našli pri njej 22.000 lir.

V gozdu blizu vasi Pece pri št. Jurju je protikomunistična legija iz Velikega Mla-

čeva zajela Stibernikovo skupno partizanov, ki je strahovala vso tamkajšnje okolico. Skupino je tvorilo pet članov. V borbi je bil vedja skupine Franc Stibernik ranjen, vendar je nadaljeval borbo, dokler ga ni pogodila smrtna krogla. Skupno z njimi so bili zajeti še Jože Šerjak, Rozalja Rode, Anton Štrumbelj in Jože Čeleznik.

V polhovgrajski okolici je dolgo samovoljno gospodaril Omeje Vencelj s Omeja vrha nad Polhovim Gradcem. Plačilo za vse gorje, ki ga je prizadejal ljudem, ga je doletelo 8. marca, ko ga je v vasi Sečjek raznesla mina in mu odtrgala glavo. Skupno s svojimi tovariši je Omeje sodeloval tudi pri napadu na št. Jošt in so ga ljudje dobro poznali.

Sredi marca so komunisti napadli Hočevje, Koreno, Ambrus in Hinje. V Hočevju niso dosegli nobenega uspeha, dasi so se utabirili v cerkvenem stolpu. Vaški straži je prišla pravočasno pomoč in komunisti so morali pobegniti s svojih položajev. Prišlo je potem do odprte borbe izven Hočevja. Od domače posadke sta dva padla, enega pa pogrešajo. Na Korenem je vas branilo 20 fantov. Stirim se je posrečilo splaziti se neopazno iz utrjene postojanke in poklicati pomoč iz bližnjega Vidma. Partizani so se morali umakniti. Pred odhodom pa so se izkazali za delnim požogom vasi. Enako jim je spodletelo v Ambrusu, kjer se tudi zažgali del vasi in šole. Ranjen je bil en član vaške straže v Ambrusu, iz Kempolj pa vodnik prve čete vaške straže. Vaška straža iz Krke je imela dva mrtva, nekaj pa ranjenih. Partizani so imeli izgube v Hočevju, kjer sta dva zgorela, ubitih pa je bilo 12. Pri umiku so pustili mnogo streliva in dve strojniki. Imeli so še druge težke izgube. Poraz so doživeli tudi v Hinjah.

Velike neuspehe so utrpeli komunisti v polhovgrajski okolici. Vojaške sile so s sodelovanjem posadk z Vrhnike, Rovt, Loga in D. brove obkolile partizane na Toškem čelu: 51 jih je padlo, 32 pa se jih ujeli. Ubita sta bila tudi bataljonski politični komisar in bataljonski poveljnik. Od straže sta bila mrtva le dva, nekaj pa je bilo ranjenih. Imeli pa so še druge izgube, ki so jih kasneje ugotovili. Tako so fantje v Vrhovcih našli štiri mrtve komuniste, ki so jih njihovi tovariši hoteli pokopati. Stirje so občežali tudi v Kozarjih, med njimi Marjan Novak z Vlača pri Ljubljani.

Smrt univ. prof. dr. Franje Fanceva

Star 61 let je 1. aprila v Zagrebu umrl univ. prof. dr. Franjo Fancev, ki je vžival v znanstvenih krogih ugled kot velik učevnik. Po rodu iz Podravine, je študiral v Zagrebu in na Dunaju, kjer je položil doktorat na filozofski fakulteti. Ko je vrazil v domovino, je proučeval staro hrvaško književnost in odkril mnogo dela, s katerimi se je razbistri marsikatero vprašanje razvoja hrvaške književnosti v prejšnjih stoletjih. Dr. Fancev je bil upravnik univerzitetne knjižnice, obenem pa tudi redni profesor filozofske fakultete v Zagrebu. Na osnovi svojega znanstvenega dela je bil najprej dopisni, nato pa redni član Hrvatske akademije. S smrtjo dr. Fanceva izgublja Hrvatska literarna zgodovina svojega najzaslužnejšega delavca.

Iz pokrajine Trieste

Slikar iz Monze razstavlja v Triestu. Te dni je bila otvorjena v Michelazzejevi umetnostni galeriji umetnostna razstava slikarja Karla Angeia Galbatijsa iz Monze. Galbati je že velko priznane strokovne umetniške kritike ob vseh svojih dosedanjih razstavah na beneški Biennali, v Rimu, Milanu, Florenci, Turinu, Genovi, Livornu in drugih večjih italijanskih mestih. Med motivi, ki jih Galbati umetnostno obdeluje, so predvsem procesje, od katerih je dve poklonil papežu. Skupno je razstavil okoli 50 umetnin. Razstava bo odprta do 28. aprila.

Umrl je goreč iredentist. V Triestu je umrl Alojz Corazza. Pokojnik je bil znan, goreč iredentist, ki so ga avstrijska oblastva zaradi njegovega delovanja zelo preganjala. Nad leto dni je bil v grških zaporih.

Romanstvo in Evropa. V velikih avli Dantejevega liceja v Triestu je predaval prof. Edvard Finšloli o temi romanstvo in Evropa. Omenjen predavanje je bilo prirejeno v okviru posebnega kulturno-političnega cikla aktualnih predavanj.

Poroka v škofijiški kapeli. Te dni je bila v triestinski škofijiški kapeli svečena poroka dr. Ade Coppola, hčerke prefektovnega občinskega komisarja dr. H. Coppole, in prof. dr. G. Scognamiglia. Škof mons. Santin je sporočil obema mladoporočencema papežev blagoslov, nakar je po opravljenem poročnem obredu naslovil na nju tople, izpodbudne besede.

Beležnica

Danes: Četrtek, 8. aprila: Albert. DANASNJE PRIREDITVE Kino Matica: Kjer pripravata se dva... Ura kemije. Kino Sloga: Patrizia. Kino Union: Zrtve velike ljubezni. DEZURNE LEKARNE Danes: Dr. Kmet, Eleiweisova cesta 43; Trnkovo del. Mestni trg 4; Ustar, Šenburborgova ulica 7.

Liscia e lucida come sera e la punta di ogni penna

Kot svila gladka in svetla je konica vsakega KAWECO peresa

Kaweco

Parciò la KAWECO scorre così facilmente come una piuma sulla carta. Nelle cartolerie e nei negozi specializzati Vi mostreremo ben valentieri i vari modelli KAWECO

Zato KAWECO pero teče s takšno lahkoto po papirju. V trgovinah s pisalnimi potrebščinami vam bodo radi pokazali različne modele KAWECO peresa

Spričevalo naše umetnosti

„Umetniški zbornik št. 1“ — Knjiga trajne vrednosti

Ljubljana, 8. aprila. Knjigo, ki je izšla pod imenom „Umetniški zbornik št. 1“ (menda bi lahko rekli tudi: Umetnostni zbornik, ker so zbrane umetne in ne umetniški), je treba uvrstiti med najlepše in najtežnjejske slovenske knjige trajne vrednosti, ne le, ker je bibliofilska izdaja temveč predvsem po svoji vsebini. To je prav za prav cvetovet, antologija, sodobne slovenske umetnosti, slikarstva in kiparstva. Ne vsebuje pa le reprodukcij umetnostnih del temveč tudi mnogo besedila, ki je z njim bogoslojno opredeljena ter označena naša umetnost ali govore umetniki sami o umetnosti in sebi. Razen tega so objavljene nekatere pesmi ki se primerno prilagoje v okvir knjige. O tej knjigi lahko trdimo — ne da bi iskali posebnih besed pohvale — da je spričevalo naše umetnosti; z njo je izpričano, da imamo številne umetnike, ki to ime zaslužijo, ter da je slovenska umetnost dosegla visino kulturnih narodov.

Knjigo, ki je izšla pod imenom „Umetniški zbornik št. 1“ (menda bi lahko rekli tudi: Umetnostni zbornik, ker so zbrane umetne in ne umetniški), je treba uvrstiti med najlepše in najtežnjejske slovenske knjige trajne vrednosti, ne le, ker je bibliofilska izdaja temveč predvsem po svoji vsebini. To je prav za prav cvetovet, antologija, sodobne slovenske umetnosti, slikarstva in kiparstva. Ne vsebuje pa le reprodukcij umetnostnih del temveč tudi mnogo besedila, ki je z njim bogoslojno opredeljena ter označena naša umetnost ali govore umetniki sami o umetnosti in sebi. Razen tega so objavljene nekatere pesmi ki se primerno prilagoje v okvir knjige. O tej knjigi lahko trdimo — ne da bi iskali posebnih besed pohvale — da je spričevalo naše umetnosti; z njo je izpričano, da imamo številne umetnike, ki to ime zaslužijo, ter da je slovenska umetnost dosegla visino kulturnih narodov.

Zbornik je uredil Miha Maleš, ki o njem pravi dr. Fr. Sijanec (na strani 154) v razpravi „Slovensko slikarstvo in kiparstvo od impresionizma do najnoveše dobe“. „Malešev organizacijsko in publicistično delo je globoko poseglo v umetnostno kulturne razmere zadnjih desetih let. Naj tu omenim le vrsto krasnih izdaj Bibliofilske založbe, ki je Malešev področje, obsežne zbirke lesorezov, cikle grafičnih del in ilustracije („Rdeče lučke“, „Senec“, „Sonetni venec“, „Machov Maj“, „Slavni Slovenci“, „Slovenski lestovec“ itd.). Maleševa zasluga je, da nam je ustanovil in ohrani edino slovensko umetniško revijo „Umetnost“ ki je leta 1942/43 pričela s svojim VII letnikom. ... Zbornik je založila Bibliofilska založba (Umetnost) v Ljubljani. Na zunanji strani knjige reprodukcija (barvna) R. Jakopičeve slike iz leta 1913 „Sadovnjak za Rožnikom“, na ovitku je pa posnetek kipa, delo Fr. Goršeta. Tako opozarja knjiga nase že po svoji zunanji krasni opremi. Narodna tiskarna je imela zelo težavo in v kočljivo nalogo, kajti prav po takšnih delih ocenjujejo predvsem kakovost tiskarskega dela ter sposobnost grafičnih delavcev. Tiskarna si je s tem delom pridobila pač najlepše spričevalo.

kašajo po svoji lepoti in grafičnem značaju, besedila iz izredno številnimi ilustracijami, ki so se prav tako posrežile kakor priloge — obsega 304 strani. Iz tega lahko sprevidite, kako je zbornik obsežen. Urednik je skrbno zbiral gradivo ter ga uvrščal v knjigo s srečno roko. Cesar ni bilo mogoče uvrstiti med priloge, reprodukcij številnih umetnostnih del, so bile uvrščene v tem d ružen delu, ki nosi naslov „O umetnosti in umetnikih“. Na čelu je pesem P. Golje „Ivanu Vavpotiču“ in reprodukcija Vavpotičeve risbe iz l. 1899 „Pogled v bodočnost“. Sploh je lepo počasi spomin umetnika, ki nas je zapustil mnogo prežgodaj. Objavljen je poslovilni govor od Vavpotiča ob grobu (Saša Santel) in uvrščeni primeri, kako posrečeno je znal Vavpotič ilustrirati knjige, od Abecednika do Desetega brata. Urednik Miha Maleš je objavil tudi „Pismo Vavpotiču“. Sledi Vavpotičev govor na umetnostni razstavi mladit. Tu je tudi objavljena reprodukcija Vavpotičeve slike Kankarja iz dunajske dobe. Potem čitamo sestave R. Jakopiča „Prikazni iz mračnih dni (odlomke), ki nam nudi zanimiv pogled v umetnikovo duševnost. Dr. Fr. Sijanec razprava o slovenskem slikarstvu in kiparstvu od impresionizma do novejših doba je najboljša razlaga v zborniku zbranih umetnin in po nji bolje spoznamo umetnike ter se jih naučimo ceniti. To je eden najboljših kraških zgodovinskih orisov našega slikarstva in kiparstva v zadnjem polstoletju zato se bomo na njo še povrnil. Med tem besedilom so spretno uvrščene številne reprodukcije slik, risb in kipov, pa pesmi — tudi Prešernove — in primeri knjižnih ilustracij. Dalje so objavljeni Fr. Tratnikovi afornizi o umetnosti, Gradnikova pesem „Večni studenci“ z ilustracijo B. Jakca. B. Borja razprava o večno zanimivem vprašanju ter sporu „Občinstvo in umetnik“. Duhoviti I. Vavpotičev sestavek „Slikar bi rad postale“ in njegova zanimiva razprava „O rožah in izžarevanju“ ter besede z umetnikovih zadnjih vodstev po razstavi. Sledi še pesem Golaria „Umetnik“. Fr. Čibeja razprava „Umetnost in vzgoja“, Avg. Cernigoja „Novi realizem“, S. Santla „O Društvu slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani“, Mirka Šubica „Nekaj misli o restavriranju slik“ in M. Maleša „Srečanje z Jakopičem“. Posebno vrednost zase imajo kratki življenjski opisi umetnikov: ta kratki življenjski leksikon vsebuje 111 imen; podatki so posneti iz Slovenskega biografskega leksikona in iz drugih virov. Zbral in priredil jih je Matin Benčin. Zadnje poglavje se glasi: „Umetniki o umetnosti in življenju (izjave, intervjuji, sestavki)“. Tu so spregovorili naslednji umetniki: Jakopič, Vesel, Jama, Stern, Z. Mušič, Iv. Zatec, I. Vavpotič, Fr. Tratnik, M. Gaspari, S. Santel, M. Šubica, H. G. Perušek, Tine Kos, G. M. Kos, Kralja, I. Čaršo, Veno Pilon, Vidmarja, Jakac, Klemenčič, Fr. Gorše, Fr. Pavlovec, Z. Kalin, N. Pirnat, M. Prešleha, M. Maleš, J. Hilbert, M. Sedej, S. Kregar, K. Putrih, M. Pregeļ in Fr. Golob. Končno je še objavljena razprava dr. S. Komata „Naš odnos do slovenske portretne umetnosti in dve — šali — značilni za naše umetniške razmere“. — Knjiha bo zbudila v naši kulturni javnosti nedvomno najmočnejši odmev.

V vsebino številnih krasnih prilog nas ne uvaja kazalo, temveč imenik umetnikov, ki so njihova dela reproducirana v zborniku. Našteli smo 109 imen slikarjev in kiparjev, po večini še živih. Mnogi so zastopni z več reprodukcijami. K temu je priključen še precej imen piscev, pesnikov, esejistov itd. Najprej se vrste na posebnem, gladkem papirju umetniške priloge; vsaka zase ima posebno ceno. Priloge so na straneh I do XXVIII, razumljivo je pa, da na posebnih prilogah ni paginacije, ker bi jih številke kazale. Med temi prilogami je tudi precej barvnih, in sicer naslednjih umetnikov: R. Jakopič, M. Jama, B. Jakac, M. Maleš, S. Kregar in Z. Mušič. Precej več je grafičnih prilog umetnikov: R. Jakopič, Iv. Vavpotič, Fr. Tratnik, Fr. Kralj, T. Kralj, B. Jakac, Veno Pilon, M. Maleš, N. Pirnat, M. Sedej in Fr. Mihelič. Razen tega so naslednji umetniki zastopani še z izvirnimi grafikami: Saša Santel, B. Jakac, T. Kralj, E. Justin, M. Maleš, Mira Pregljavec, M. Sedej in Fr. Golob. To krasno zbirko izpopolnjujeta še izvirna barvna lesoreza, delo Miha Maleša in Maksima Sedeja. Zbornik je tako obsežen, da je v kratkem časopisnem sestavku mogoče naštetih predvsem le imena umetnikov, nikakor pa ni mogoče naštetih še imen njihovih del.

Drugi del zbornika, prav za prav glavni del, čeprav ga priloge same na sebi pre-

DNEVNE VESTI

Tajnik Stranke sprejel vdovo S. Ricottinija

Iz Rima poročajo: Strankin tajnik je sprejel na liktorskem sedehu gospo Fedro Ricottini, vdovo po fašistu Severinu Ricottiniju, zveznem nadzorniku pri federaciji albanske fašistične stranke, ki je padel od zahrbtnih roke. Ricottinijevi je izrazil Strankin tajnik globoko sožalje Črnih sracij ob smrti vzglednega tovariša, ki je služil Revoluciji z gorečo zvestobo.

— Posmrtno odlikovanje polkovnika Aminta Caretta, Posmrtnega odlikovanja zlate svetinje je bil deležen polkovnik Aminto Caretto iz Crescentina pri Vercelliju. V utemeljitvi odlikovanja se navaja, da se je polkovnik Caretto bori s svojimi vojaki ob Donu do poslednjega diha, dokler ga ni zadela smrtonosna sovražnikova svinčenka.

— Papežev avdienco obnovljen. Papež Pij XII. je popolnoma okreval, je pričel papež Pij XII. na novo sprejemati vernike v posebnih in splošnih avdiencah. V tork je sprejel več tisoč vernikov v blagoslovitveni dvorani, med njimi tudi več sto parov mladoporočencev. Vernike je pozdravil s primernim nagovorom, v katerem jih je izpodbujal h krščanskemu življenju.

— Italij posvečen teden v Braunschweigu. Na pobudo italijanske nemškega združenja v Braunschweigu se bo vršil istostan od 10. do 18. aprila poseben umetnostni teden, posvečen Italiji ter njeni umetnosti. Ob tej priliki bodo uprizorjene najbolj znane italijanske opere in druge dramske umetnine. V okviru te manifestacije bodo vršili tudi poučne italijanske filme in bodo poučna predavanja o Italiji.

— Milanski kardinal pri papežu. Papež Pij XII. je sprejel v zasebni avdienci eke. Barezio, ki je bil oeski opolnomočen ministar pri Vatikanu. Zatem je sprejel milanske nadškofa kardinala dr. Schusterja, ki je papežu izterno poročal o delu, ki je bilo izvršeno na področju milanske nadškofije v prid onim, ki so bili oskodažani zaradi sovraženih letalskih napadov. Ob skleni avdienci je sporočil papež kardinalu dr. Schusterju, da poduje vsem vernikom milanske nadškofije svoji posebni blagoslov. Kakor se čuje, bo papež za letošnje velikonočne praznike 25. aprila zapustil Vatikan ter se podal v baziliko sv. Petra, kjer bo imel svečano pontifikalno mašo. Z halikona bo blagoslovil množico na trgu. Blagoslovitveno svečanost bodo oddajali po radiu.

— Na polju slave sta padla kaporal Aleksander Palazzi in kaporal Angel Invernizzi. Palazzi se je bojeval na afriskem bojišču, Invernizzi pa na ruskem. Oba sta izšla iz mladinskih fašistijskih organizacij.

— Kongres lekarnarjev. Te dni je bil zaključen v Paviji tretji kongres lekarnarjev Visoke Italije. Prisostvovali so mu poleg tajnika nacionalnega sindikata številni lekarnarji in tudi številno zastopstvo nemških lekarnarjev. Ob strokovnih razpravah je bilo razčistično vprašanje priradnih pomočkov, ki jih ima Italija glede zdravnih sredstev. Razprave so se nanašale tudi na tehtna navodila oblasti, nanašajoča se na velike tvornice in tudi na posamezne lekarnarje. Predstavniki nemškega lekarnarstva so temeljito porazgovorili s svojimi italijanskimi tovariši glede vseh aktualnih strokovnih vprašanj.

— Doma je jutraj pustil 4 sinove, zvečer jih je bilo sedem. 35-letni delavec Rok Esposito iz kraja Chieti Scalo je šel jutraj kakor običajno na delo. Doma je pustil ženo in štiri otroke. Zvečer se je vračal domov in vsi, ki so ga srečali, so mu čestitali. Sam ni vedel, kaj prav za prav je. Cestitke je vzel čisto avtomatično na znanje, dokler mu ni dobri sosed poljski, da je s 35 leti oče sedmih otrok. Pohitel je domov, kjer je našel svojo ženo Antonijeto v postelji, ob njej pa tri zdrave novorojenčke. Srečni oče se je odločil, da bodo trojčki krščeni na imena Viktor, Benito in Italo. Dobri sosedje so jim prinesli lepa darila.

— Umrl je kibar La Spina. V Rimu je umrl kibar Mihael La Spina. Pokojnik je bil rojen 5. februarja 1849. Svoje umetnostno delovanje je razvijal dolgo vrsto let v Rimu. Zaprutil je nedovršen Garibaldi-jev doprnski kip. Užival je velik ugled med italijanskimi kiparji ter likovnimi umetniki. Ustvaril je pomembne umetnine. Za svoje zasluge je bil imenovan za akademika S. Luca.

— 14-letni deček je priravil darovati svojo kri v prid vojnim ranencem. Iz Verone poročajo: 14-letni bailla Artur Valotto se je javil pri ravnatelju vojaške bolnišnice v Veroni in mu sporočil, da je priravil darovati svojo kri v prid italijanskim vojnim ranencem. Bolniški ravnatelj, ki je izrazil svoj prihrdek glede malotnega upoštevanja dečkove voljo, mu je dal kri za darovanje.

— Razstava starinških italijanskih slik v Zagrebu. V Zagrebu je bila svečano otvorjena razstava reprodukcij umetniških slik antičnih italijanskih mojstrov ter umetniško izdelanih posnetkov italijanskih mojstrov.

— Po 35 letih brezuspešnega iskanja je našel hčerko edinko. Življenje ustvarja nemalokrat s svojimi naključji uprav senzacionalne romane. Tako poročajo sredi iz Rima o nenavadnem doživljanju filmskega umetnika Romula Giorgiana, ki je moral pred 35 leti nenadoma zapustiti Pariz. V Parizu je našel mlado ženo in hčerko Marietico. Odtlej ni imel od žene nobenega sporočila več, zamen je polzvedoval po njej in hčerki. Sedaj, ko je 35 letih, pa je imel Giordani prliko, da je videl svojo hčerko, ki se je zaradi vojnih dogodkov vrnila v Italijo ter lahko obšla svojega očeta.

— Vojak na dopustu zadel pol milijona lir. Iz Geneve poročajo: Vojak M. T. je prišel te dni na dopust, pa mu loterijska žilica ni dala miru. Vstopil je v nedavno otvorenjo novo loterijsko poslovalnico ter je stavil na štev. 3, 13, 50 in 63. Barijske loterijske številke so ga prijeto presenetile. Prinesle so mu kvaterino in pol milijona lir.

— Kaj je mesečniku padec z drugega nadstropja? V kraju Giugliji pri Modeni je vstal 6-letni Hieronim Avgust Andreotti ponoči iz svoje postelje. V stanju mesečnosti je padel z okna drugega nadstropja. Toda izredno srečno naključje ni erjalo usodnejših posledic. Malj Andreotti je ostal izvzemši neznatne praske popolnoma nepoškodovan. Ze naslednjega dne je lahko spet pasel ovce na bližnjem pašniku.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF KINO UNION - TELEFON 22-21 Pretresljiva zgodba, ki je ne boste pozabili Zrtev velike ljubezni V glavnih vlogah: Assia Noris in Piero Lulli Predstave: ob delavnih ob 15.30, 17.30 in 19.30 uri; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30 uri

KINO MATICA - TELEFON 22-41 Dnevno ob 17.30 in 19.30 odlična muzikalna veselolga z baritonistom Gino Bechijem in glavni vlogi. Opretno arije in najnoveše popevke! Solgralci: Carlo Campanini, Irasema Dillan, Paolo Stoppa Kjer pripravata se dva Dnevno ob 15.30 Alida Vali in Andrea Cechchi v ljubki igri iz dekliskega interneta Ura kemije

Novo: KINO SLOGA Novo: Velika ljubezenska drama v velefirnu Patrizia z najboljšimi francoskimi igralci Rainu, Josette Day in Fernandel Radi velike dolžine filma dnevno samo tri predstave. Pričetek predstav ob 14. uri. — Konec ob 21.30.

— Iz „Službenega lista“. „Službeni list za Ljubljansko pokrajino“ kos 28, z dne 7. aprila 1943-XXI. objavlja naredbo Visokega komisarja: določitev obveznih prispevkov v prid Zavodu za zadruštvo Ljubljanske pokrajine za leto 1943-XXI/XXII, zaplembo imovine upornikov: Draga Košaka, Dragutina Turka, Petelina Stanka Ivana in Encerja Alojza. — Nesreče. Včeraj so iskali zdravniške pomoči v ljubljanski bolnišnici naslednji ponesrečenci: Jože Podražaj-9-letni sin posestnika z Brezovice, si je pri padcu na cestji zlomil ključnico. — Julijan Vrhovc, 24-letni kovač z Vrhnike, je padel pod voz in je ranjen na levi nogi. — Marijo Vasiljevo, 8-letno hčer delavca iz Ljubljane, je podrl nekj kolezar. Ranjena je na glavi. — Peter Gostinčar, 58-letni ključavničar v kemični tovarni v Ljubljani, se je opekel na levi nogi. — Ivan Meden, 10-letni sin železničarja z Brezovice, si je pri padcu zlomil desnico. — Ivan Bavdek, 16-letni sin posestnika iz Vel. Lašča, si je pri padcu z voza zlomil desnico. — Helena Kržnik, 14-letna hči tesarja iz Ljubljane, se je vsekala v levico.

IZ LJUBLJANE —lj Proslava hrvatskega državnega praznika. V soboto 10. t. m. bo tudi v Ljubljani proslavljena druga obletnica ustanovitve Nezavisne Države Hrvatske. Ob tej priliki bo ob 10. uri v stolnici maša-zahvalnica. Po maši se bodo povabljeni odličniki vpisali v spominsko knjigo konzulata. V nedeljo dne 11. t. m. ob 11. uri bo sprejel konzul tukajšnje hrvatske kolonije. —lj Še vedno hladno vreme. Vreme se naglo spreminja, kar je značilno aprila. Vendar doslej še ni bilo mnogo dežja in zemlja je marsikje zelo presušena, zlasti še, ker je skoraj vedno vetrovno vreme. Tudi včeraj je pihal močan veter. Popoldne je bilo tudi po večini oblačno, zato se ni moglo mnogo ogreti in maksimalna temperatura je znašala le 12.4°. Zračni tlak je včeraj popustil, a ponoči je začel močno narasčati. Minimalna temperatura je znašala davi, ko je bilo oblačno, 3°. Neznanesljivo je, kakšno bo vreme poslej.

—lj Poziv zdravim in krepkim ljudem. Splošna bolnišnica v Ljubljani poroča: Življenje nekaterih bolnikov je v nevarnosti če se pri njih ne izvrši pravočasno pretok zdrave krvi. V ta namen se je tukajšnji bolnišnici javilo pred časom veliko število ljudi, ki so bili vedno pripravjeni dati v potrebi svojo kri bolniku. Zaradi izrednih razmer pa je njih število znatno padlo. Zato je potrebno, da se število kričevalcev poveča. Kri more dati brez škoda za svoje zdravje le zdrav človek med 20. in 50. letom. Pretok krvi se izvrši brez bolečin. Dajanje krvi ni nikak poklic — pač pa človekoljubno dejanje in boleznih pomoči potrebnim. Vendar se bolnišnica oddelki za dano kri s honorarjem, mestni preskrbovalni urad pa z dodatno živilsko nakaznico za 14 dni. Zadnjemu pozivu so se odzvale predvsem žene, ki so dobrodošle: naj bi bile zgled moškim, zlasti krepkim in boljše hranjenim. Potrebna zdravniška preiskava in pregled krvi se izvrši na I. krg. odd. vsak ponedeljek in izredno med 10-11. — Podrobna navodila na deski pri vratarju splošne bolnišnice.

—lj V ponedeljek, dne 12. t. m. bo v veliki unionski dvorani XII. letošnji simfonični koncert pod vodstvom Draga Marja Sijanca. Ta koncert bo prinesel troje del, ki so bila v vrsti letošnjih koncertov že izvajana z največjim uspehom in prav gotovo je v interesu našega koncertnega občinstva, da sišši posamezne umetnine v ponovni izvedbi in jih tako tembolj uživa. Dirigent Drago Mario Sijanec bo ponovil na tem koncertu Verdijevo predlogo k operi Sicilijanske večernice, dalje znamenito 5. simfonijo enoglasnega največjih simfonikov Petra Iljiča Čajkovskega in dva najbolj priljubljena Slovenska plesa mojstra Dvořaka. Začetek koncerta bo točno ob pol 8. uri, na kar še prav posebno opozarjamo. Predprijava vstopnic v knjigarni Glasbene Matice. Cene običajne.

—lj Pravitelj je izšla knjiga prof. Frana Sliča Knjigovodstvo. Dobi se v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ul. 3. —lj Ličialca zapadnih predmetov bo v ponedeljek 12. t. m. ob 15. uri v mestni zastavljalnici na Poljanski cesti št. 15.

—lj Društvo „Mali gospodar“ v Ljubljani bo imelo svoj redni letni občni zbor dne 11. aprila ob 9 dopoldne v telovadnici ljudske šole na Grabnu z običajnim dnevnim redom. —lj Nov grob. Včeraj je umrla v Ljubljani ga. Ana Coriary roj. Grossmann, ki za njo žaluje velik krog sorodstva. Pokojno so položili na mrtvaški oder v kapelico sv. Frančiška na Zalah. Pogreb bo jutri v petek, ob 16.30 izpred evangelijskega pokopališča. Pokojnici blaz spomin, zalujočim naše iskreno sožalje!

Sportni pregled

Livornu je spodrsnilo

Nedeljsko kolo italijanskega nogometnega prvenstva v diviziji A bo morda odločilnega pomena za končne odločitve, ki so tik pred vrati. Livorno, ki je njegova za sluga, da je bilo letošnje prvenstvo posebnano zanimivo, je moral na igrišču lanskega prvaka Rome kloniti in prepustiti Torinu, ki mu je bil vseh doseganih 26 kol za petami, vodilno mesto, čeprav samo za najmanjšo možno razliko. Tekmo v Rimu je opazovalo 27.500 gledalcev in je prinesla torej lep inkaso. Poročila pravijo, da Livorno ni igral slabo, Roma ga je porazila z njegovim načinom igre in predvsem po zaslugi izvrstnega Amadeia, ki je zabil zmagonosni zgoditek. Torino je nadvladal Atalanto še v drugem polčasu. Atalanta je celo nekaj minut vodila 2:1. Šele potem je Torino izenačil in zabil še dva gola. S tem seveda igra za Torino še ni dobljena, čeprav so do konca samo tri kola. Kolar prinaša neznanje še za obe moštvi. Gotovo je samo to, da je sedaj položaj Torinčanov ugoden.

Kar se tiče vrha tabele, je zanimiv tudi ponovni zalet Juventusa, ki je v nedeljo edini zmagal na tujem igrišču in premagal močno Genova. Sedaj je že skoro tradicija, da Juventus zmaguje v Genovi. Nekateri govore že celo o navadi. Tekma ni bila posebno lepa, v drugem polčasu pa so dogodki gledalce elektrizarali. Juventus je prvi dosegel vodstvo, nato pa je Genova izenačila. Med igralci je prišlo do obračunavanja in sodnik je dva najbolj vročevrsta posljal v oblačnico. Obe moštvi sta bili že močno izčrpani, vendar je Juventus ostalo več sapa. Tako je v zadnjem trenutku dosegel še en zgoditek in zmagal.

Na koncu tabele kaže, da je usoda Livornie dokončno odločena. V Triestu se je hrabro borila in so Triestinci imeli precej dela, predno so jo premagali. Za Triestino položaj še ni razčistjen. Venezia, ki je premagala v sigurnem stilu Lazio, hoče na vsak način odstopiti svoje mesto komu drugemu. Prav tako se za rešitev bori zelo uspešno Vicenza, ki je v nedeljo s težavo premagala Bari. Tudi ta je še v nevarnosti.

V diviziji B v nedeljo ni bilo posebnih sprememb. Popraviti moramo napako, ki se nam je vrnila v prvo poročilo. Rezultat tekme med Udinesem in Novaro je bil 2:0 za prvega in ne obratno. Kandidatov za zmago in drugo mesto je še vedno šest. Na koncu tabele pa je osem moštve, ki jih skrbi določba, da morajo štirje najslabši zapustiti to divizijo in se vrniti v okrožje divizije C. Do konca je še pet kol.

— Nedelja zastreljanj enajstmetrov. Tako bi mogli upravičeno imenovati to nedeljo, saj je bilo na treh nogometnih tekmah v Ljubljani zastreljanj nič manj kakor 6 enajstmetrov. Gotovo je to svojevrsten rekord. Važno je tudi, da bi bile mogle vse enajstmetrovke odločno vpeljati na rezultat. Zlasti Mladika se jih bo še dolgo spominjala. Ko bi bila realizirala obe enajstmetrovki, ki ju je sodnik prisodil v njeno korist, bi bržkone tudi zmagala ali pa bi bil izid vsaj neodločen. Na prijateljski tekmi Hermes-Mars bi bil izid tudi neodločen, če bi Fajon ne podal žoge z bele točke v roke vratarju. Prav tako bi bile odločile tudi tri zastreljanja enajstmetrovke na tekmi rezerv Hermesa in Marsa, če bi jih njihovi strelici postali pod in med drogove.

GLEDALIŠČE

DRAMA Četrtek, 8 aprila, ob 18.30: Veliki moč. Red Cetrka. Petek, 9 aprila: Zaprti. (Generalka.) Sobota, 10. aprila, ob 18.30: V času obiskovanja Premiera Red Premierski. Nedelja, 11. aprila, ob 15: V času obiskovanja. Izven. Cene od 20 lir navzdol. — ob 18.30: Prava ljubezen. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.

OPERA Četrtek, 8 aprila, ob 18. uri: Madame Butterfly. Premiera. Red Premierski. Petek, 9 aprila: Zaprti. Sobota, 10. aprila, ob 18: Zemlja smehljaja. Izven. Cene od 28 navzdol. Nedelja, 11. aprila, ob 18.30: Sirota Marko — Obuti maček. Prireditev GILLA. — ob 18: Thais. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Radio Ljubljana

PETEK, 9. APRILA 1943/XXI. 7.30: Pesmi in napevi. 8.00: Napoved časa. — Poročila v italijanskini. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovensčini. 12.45: Lahka glasba. 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijanskini. 13.10: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovensčini. 13.12: Orkester vodi dirigent Galino. 14.00: Poročila v italijanskini. 14.10: Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijanec. — Glasba za godalni orkester. 14.45: Pisana glasba. 15.00: Poročila v slovensčini. 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijanskini. 17.15: EIAR-jev koncert na Kr. zavodu za romanske studije: prenos iz Bonomijeve dvorane: Zbor in orkester vodi Eoc. Mons. Lorenzo Perosi. 19.00: »Govorimo italijansko«. — Poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Operetna glasba. 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijanskini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini. 20.40: Radio za družino. 21.25: Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijanec. — Pisana glasba. 22.00: Koncert celista Benedetto Marca curatija. 22.45: Poročila v italijanskini.

MALI OGLASI KLOBUCARNA PAJKA vam strokovno omesti, preoblika in prebarva vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica. Zaloga klobucov. — Se priporoča študiji Pajka. Ljubljana, Sv. Petra cesta 58, v bližini čista 12 nasproti hotela Unifonj.

Letos butarice ljubljanskega izdelka Malo drugačne so kakor so bile prejšnja leta, vendar so izdelovalci ponosni na nje

Ljubljana, 7. aprila. Naš trg je najboljši kolar; opozarja nas na vse pomembnejše praznične dneve in sezone. Če začnemo leto z božičem, nas najprej opozori na božični čas božični kramarski sejem. Ob svečnicah so na trgu do najnovejšega časa prodajali sveče. Pred cvetno nedeljo so bile vedno naprodaj butarice, ki so se posebno krasile okoli stolnice in nabrežje Ljubljane. Pred veliko nočjo nas je na velike bližajoče se praznike najbolj opozarjal živilski trg sam. Pred binkoštni je ob stolnici tudi »sejem«. Tako se vrste skoraj vse leto mali sejmi, ki so ostanek velikih sejmov prejšnjih stoletij. Staro izročilo je ohranjeno in ostalo je še nekaj nekdanjega prazničnega sijaja tistih časov, ko so znali še mnogo bolj praznovati kakor dandanes.

Ljubljanski priljubljeni zaslužkarji so spoznali, da je treba ustreči meščanom. Lani so se morda še vadili v izdelovanju, kajti ne verjamejo, da bi se jim sicer prve butarice posrežile tako, kakršne smo videli te dni na trgu. To so ljubljanski izdelki in opremljeni bi lahko bili z znamko »Made in Ljubljana«. Ljubljanske butarice se nekoliko razlikujejo od tradicionalnih. Sestava barvnih elementov, poobarvanega oblanja, je nekoliko drugačna. Barve niso tako žive meščan bi rekel, da so bolj »decentne«. »Kmečke« butarice so bile izredno pestre da so opozarjale že na več sto metrov nase. Glavne barve so bile rdeča, modra raznih odtenkov in živo rumena. Pri ljubljanskih butaricah pa vidimo tudi rjavo oblanje. Zelenja je mnogo manj, kajti v mestu ne moreš tako lahko nabrati brinja in brljana mahonija je draga in božje drevice rase le na zaprtih vrtovih. Toda kriza je premagana, dobili smo vsaj surogat butaric, da bomo lahko tudi letos praznovali cvetno nedeljo po tradiciji.

Tako so nam ostale tudi butarice. Lani butaric ni bilo, ker jih okoliški izdelovalci niso pripeljali v mesto. Star običaj je, da izdelujejo v nekaterih ljubljanskih okoliških vaseh butarice; zdelo se je celo, da je to nekakšna zaščiten domača obrt. Včasih so s temi izdelovalci butaric skušali tekmovali priroznostni zaslužkarji v drugih krajih in v Ljubljani. a v tekmi so vselej podlegli, saj pač niso mogli prekositi »umetnikov«, ki jim je izdelovanje butaric že v krvi. Vsega se je treba učiti in tudi butaric ne moreš začeti vezati brez vaje. Vsaka šola pa tudi nekaj zahteva: v začetku je več stroškov kakor dobička. Zato je izdelovanje butaric ostalo tudi lani prepuščeno izkušnim izdelovalcem.

Najboljši okras butarice so baje oranže vsaj tako se zdijo mladini. Nekateri so začeli že zdaj povpraševati po oranžah za okrasitev butaric. Ljubljanske butarice so pa precej manjše kakor nekdanje »pristne« zato ne bo treba za njih okrasitev toliko oranž. — Lani so bile naprodaj za cvetno nedeljo le oljne vešice, ki jih bo nedvomno tudi letos dovolj. Toda same oljne veje se zde našim ljudem premalo, zato tudi letos bolj povprašujejo po butar, ah kakor po oljkah. Ljubljanski izdelovalci so pripravili premalobлага Butarice so začeli prodajati že 14 dni pred cvetno nedeljo in večina izdelkov je bilo kmalu razprodanih. To je bil pozkusi balonček in izdelovalci so se lotili dela zopet z večjo vnamo, a težava je bila, ker si niso mogli preskrbeti več setavnih delov. Butaric ne bo nič preveč. Nekateri pa upajo, da bodo pripeljali butarice še okoličani.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je Bog danes poklical k Sebi našo ljubljeno ženo, mamo, staro mamo, teto itd., gospo

ANO CORIARY roj. Grossmann Blagopokojna leži na Zalah v kapelici sv. Frančiška. Pogreb nepozabne bo v petek, dne 9. t. m. ob 1/2 5. uri popoldne izpred evangelijskega pokopališča. Prosimo tihega sožalja. Ljubljana, dne 7. aprila 1943. Globoko žalujoči: GUSTAV CORIARY, soprog: ANA por. ZADNIK, ROZA poroč. ŠIŠEK, ERNA, ILSE, BERNARD, HANS, LOTTI poroč. POTRŽAN, ELFRIDA poroč. JAMNIKAR, otroci — in ostalo sorodstvo

Ljubljana je imela svoj denar pred 700 leti

Kaj vemo o ljubljanski kovnici denarja iz 13. stoletja

Ljubljana, 8. aprila

V pravem pomenu besede slovenskega denarja zgodovina ne pozna. Zgodovinarji se pač ne motijo, ko trde, da Slovenci sami niso nikdar kovali svojega denarja. Vendar s tem ni rečeno, da ni bilo kovnice denarja tudi pri nas. Ljubljanska kovnica denarja je celo znamenita že po tem, ker je bila ustanovljena pred davnimi stoletji, približno pred 700 leti. Zgodovina ljubljanske kovnice je tesno zvezana s starejšo zgodovino našega mesta, zato nas mora zanimati tem bolj.

Prvič so pisali o ljubljanski kovnici l. 1843

Ljubljansko kovnico je prvi omenil leta 1843 Jos. Bergman l. 1843 v svoji razpravi o nekaterih starejših kovnicah v Avstriji. Številni izdelki ljubljanske kovnice so navedeni v 2. zvezku znamenite numizmatične zbirke Leopolda Welzla v Wellenheim (Dunaj, l. 1845). Welzl je bil priznan strokovnjak v numizmatiki in vnet zbiratelj. E. Baumgartner pravi v svoji razpravi o ljubljanski kovnici denarja v 13. st. (Glasnik Muzejskega društva za Slov. XV.), da je 13. stoletje v slovenski numizmatiki zgodovini najbogatejša doba po numizmatičnem gradivu. To laže razumemo, če vemo, da je tedaj delovalo v notranje avstrijskih in primorskih deželah 20 kovnic. Posebno mnogo je bilo kovov, ki spadajo po svoji tipiki trem vrstam novcev: breškinih, graških ali oglejskim pfenigom. Breškinje in graške izdelke je obravnaval A. Luschni. Med oglejske novce ali oglejske pristeve strokovnjaki tudi kove sponheimske vojvodske kovnice v Ljubljani. Ljubljanski kovi so bili redki in malo je bilo znanih, zato niso zavzemali v numizmatični literaturi posebnega pomena. Welzl je opisal tudi ljubljanske novce, a prve izčrpne razprave o kranjskih kovih so izšle pozneje; l. 1854 je Anton Jellouschek priobčil v Klunovem »Archiv für Landesgeschichte des Herzogtums Krain« obširno razpravo. Jelovec je prvi opisal ljubljanske pfenige v zbirkah ljubljanskega muzeja.

Zgodovina ustanovitve ljubljanske kovnice

Ljubljana je bila v začetku 12. st. središče starih kranjskih posestev koroskih vojvod rodbine Sponheimovcev; Sponheimovci so imeli največ zemlje, a bilo je še več drugih zemljskih gospodov. Imeli so več gradov in sicer v ljubljanski okolici Gorice, Hertenberg in Polhov gradec in številna posestva v bolj oddaljenih krajih. Med nje je spadala tudi Konstanjevica. V tistih časih je prave Kranjske ni bilo, ker je bila delena politično razcepljena, vendar se je Ljubljana že uveljavljala kot središče. Kmalu je zaslovela kot pomembno trgovsko mesto na križišču trgovskih poti med Hrvaško in Italijo, med Korosko in Benetkami. Koroski vojvode so l. 1173 izgubili mejno grofijo Istro in z njo mnogo veljave, zato so se pa tem bolj oklenili kranjske zemlje. Kako so cenili to svojo posest, sprevidimo že po tem, da se je Bernardov stric (Bernard II.) imenoval že leta 1144 »Ljubljanski«, kar sprevidimo iz listine, ki prvič omenja Ljubljano. V tistih časih je spadalo k deželno knežim pravim, razen carin in sodstva, tudi kovanje denarja, zato je razumljivo, da je bila ustanovljena v 13. stoletju v Ljubljani, ki je bila središče vojvodskih posesti, kovnice denarja. Tedaj je pa bila ustanovljena kovnica tudi v Kostanjevici. Kostanjevica je bila tedaj ob meji in njena okolica je bila ograjena neposredno od turških napadalcev. Med nevarnostjo se je prebivalstvo zatekalo v utrjeno Kostanjevico in zato se je tudi kraj imenoval nemško »Landes-trost«.

Vzpon in zaton Sponheimovcev

V 13. stoletju, ko je vladal Bernard II., Sponheimovci niso bili dovolj močni gospodarji na Kranjskem. Na Gorenjskem je imel tedaj velika posestva tudi grof Henrik IV. andechs-meranski ter se je lahko kosal z vojvodo. Henrik IV. je povečal svoj vpliv na Kranjskem še, ko se je poročil z edino hčerjo grofa Alberta Višnegorskega l. 1207; pridobil je dve leti po poroki velika višnegorska posestva. Toda moč Sponheimovcev je narasla, ko se je najstarejši sin vojvode Bernarda Ulrik poročil s hčerjo in dedinjo mejnega grofa Henrika IV., z Zofijo, ločeno ženo zadnjega Babenberžana Friderika II. l. 1248. Tako so bili uredni Bernardovi načrti: Kranjska je bila v rokah Sponheimovcev. Bernard je umrl l. 1256; po njegovi smrti se je Ulrik spoprijel z oglejskim patriarhom da bi bila s Kranjskega izpodrinjena tudi oglejska oblast. V začetku so bila njegova prizadevanja uspešna in pridobil je Slovenjgradec. Končno je pa Ulrika izpodletelo, ker se je zapletel v številne spore in l. 1261 je moral vrniti, kar je prej

pridobil ter se plačati vojno odškodnino. Tedaj je sprejel od patriarha Ljubljano kot fevd. Poslej je bila v njegovih rokah le uprava dežele. Pozneje se je politično zvezal z Otokarjem II. Češkim. Po podjedidski pogodbi l. 1268 mu je prepustil svoje alode in fevde, zato je Otokar po Ulrikovi smrti l. 1270 zasedel Kranjsko in Korosko. L. 1273 je bil izvoljen za nemškega kralja Rudolf Habsburški. Otokar II. se bil prenehan v borbi proti patriarhu in Rudolfu Habsburškemu in izgubil je tudi Kranjsko z Ljubljano vred. L. 1276 je Rudolf Habsburški, ko je premagal Otokarja, tudi pokazal hrbet oglejskemu patriarhu ter zmanjšal njegov vpliv na Kranjskem. Novi gospodar je določil Meinharda Tirolskega za glavarja Kranjske in Marke, na državnem zboru l. 1282 je pa podelil oglejsko Kranjsko in Marko svojim sinovcema Albrehtu in Rudolfu.

V tistih nemirnih časih je ljubljanska kovnica nemoteno delovala; politični dogodki niso mnogo vplivali na gospodarski razvoj Ljubljane in Kranjske. Zgodovinske listine omenjajo ljubljansko kovnico prvič že v 13. stoletju, in sicer škofjevska listina 3. januarja l. 1248. Dokazano je, da je tedaj delovala ljubljanska kovnica. Ljubljanski denar je bil v veljavi še l. 1252 in 1261, dognano je pa tudi, da je ljubljanska kovnica delovala še po smrti Bernarda vsaj do l. 1263. V kratki dobi vladal Otokarja II. Češkega je bil najbrž v rabi ljubljanski denar.

Redke najdbe ljubljanskih kovancev

Strokovnjaki domnevajo, da so bili ljubljanski pfenigi namenjeni le domači porabi, torej da so bili le plačilno sredstvo v deželi. Zato jih niso kovali posebno mnogo in najdbe so redke Baumgartner našteva v omenjeni razpravi štiri znana najdišča, odnosno zbirke. Pred 10 leti, 14. novembra l. 1933 je bila prodana zbirka nadvojvode Sigismunda, in sicer pri Hessu v Luzernu. Zbirka je obsegala 5 ljubljanskih pfenigov najstarejšega kova. Ni znano, kako je bila zbrana. V Ostrovu v Slavoniji so izkopali starinske novce, ki so bili tam zakopani že l. 1250. Med temi novci sta bila tudi dva ljubljanska pfeniga. Tudi v Celju so našli okrog l. 1250 zakopane novce. Večina je bila andechs-meranskih (63%) in nekaj izdelkov kamniške in slovenjgraške kovnice. Vmes sta bila tudi dva sklednata denarja vojvode Bernarda II. V reverzu imata ta denarja sliko sv. Petra. Ta svetnik je bil pač zaščitnik Ljubljane, saj je velik del dežele spadal pod ljubljansko šentpetrsko župnijo. Dva takšna novca so izkopali l. 1878 v Toplicah pri Beljaku. Najbo 17 pfenigov v Lanišću je pa opisal Luschni v omenjeni razpravi. Točna letnica ustanovitve ljubljanske kovnice ni znana; domnevajo, da je bila ustanovljena okrog l. 1215. Ni pa bilo tudi mogoče dognati, kakó dolgo je kovnica delovala. Na višku razvoja je bila pod vladjo Bernarda II. Zanesljivo je, da je delovala med vladjo Bernardovega sina Ulrika III. Kakor rečeno, je dočakala tudi češka zasedba ter je med vladjo Otokarja II. še delovala. Ko so pa oblast na Kranjskem prevzeli Habsburžani, sta prenehali delovati obe nekdanji vojvodski kovnici, ljubljanska in kostanjevska. Razumljivo je, da se ni moglo ohraniti mnogo izdelkov ljubljanske kovnice, ker je delovala tako kratek čas.

Kuba ne ve kam s sladkorjem

Amerika ga ne more uvoziti, ker ji primanjkuje ladij

Sladkor je glavni pridelek Kube. Če prvotna sladkorna industrija, vlada na Kubi blagostanje. Če pa nastane v tej panogi industrije zastoj, zavladava v deželi pomanjkanje. Odkar je stopila Amerika v vojno, se je položaj v sladkorni industriji Kube močno poslabšal. Pri tem so igralo odločilno vlogo zlasti nemške podmornice ob vzhodni ameriški obali, ob Karibskem morju, kjer so lani v januarju potopile mnogo ladij. Takrat je bila sladkorna kampanja na Kubi prav v največjem razmahu. Zato so nastale tem večje težave, ker Kuba ni mogla izvažati sladkorja. Tako so posledice ameriškega vstopa v vojno takoj in neposredno zadele tudi Kubo.

Da bi vsaj deloma pomirili razburjeno javnost, je sklenila Amerika s Kubo pogodbo, s katero se je zavezala, da bo prevzela med drugimi pridelki tudi ves sladkor, kar ga bo imela Kuba preveč. Toda med letom se je pokazalo, da Amerika sladkorja s Kube ne more prepeljati, ker ji primanjkuje ladij. Lani je šlo s Kube v Ameriko samo 1,5 milijonov ton slad-

korja. Posledica tega je bila, da je imela Kuba ob koncu leta velike zaloge neprodanega sladkorja.

V tekočem letu naj bi uvozila Amerika po pogodbi s Kube 2,7 milijonov ton sladkorja. Vse pa kaže, da tudi letos Amerika ne bo zmogla, ker ji bo primanjkovalo ladij še bolj kakor lani. Tako bodo zaloge sladkorja na Kubi še bolj narasle. Tudi v Washingtonu so merodajni krogi menda prepričani o tem, kajti sicer bi ne bilo razumljivo, da je ponudila uvozna in izvozna banka v Washingtonu Kubi 25 milijonov dolarjev kredita, da bi preuredila svoje kmetijstvo tako, da bi pridelovala manj sladkorne pese in več drugih industrijskih pridelkov. To je že star načrt, ki stoji v ospredju vedno, kadar zaide sladkorna industrija v stisko. Tudi zdaj se v Havani na vse načine upirajo tem ameriškim predlogom. Če se ne bo zgodilo kaj posebnega bo imela Kuba ob koncu tekočega leta toliko sladkorja, da bo morala znova in izdatno omejit njegovo proizvodnjo.

Ameriški dolgovni naraščajo

Od začetka sedanje vojne je bila ameriška vlada že četrtič prisiljena zaprositi kongres za zvišanje meje državne zadolžitve. Pri stanju dolgov približno 41 milijard dolarjev je znašala najvišja meja zadolžitve v začetku vojne 45 milijard. Pozneje je bila zvišana na 125 milijard in zadolžitve Amerike se je tej meji že približala. Zato je bila vlada prisiljena zaprositi finančni odbor senata za zvišanje na 210 milijard, torej za znesek, ki znatno prekaša prejšnje tri dodatne zneske. Vsota 210 milijard dolarjev odgovarja stanju, ki ga bo dosegla zadolžitve Amerike po zadnjem proračunu ob koncu prihodnjega proračunskega leta, to se pravi sredi leta 1944. Od začetka vojne so se povečali ameriški državni dolgovni za okroglih 170 milijard in znašajo sedemkrat več kakor med prvo svetovno vojno.

Rumunija skrbi za vojne žrtve

Rumunija smatra skrb za vojne žrtve za eno svojih glavnih nalog. Najprej so bili zbrani točni statistični podatki o položaju vojnih invalidov, njihovih vdov in vojnih sirot potem je za začela država plačevati podpre, odnosno enkratne odškodnine. Toda izkušnje iz prejšnje vojne in prvih let po nji so pokazale, da invalidskega vprašanja ni mogoče urediti zgolj z denarnimi podporami. Zato je Rumunija segla v skrbi za svoje vojne žrtve še po drugih ukrepih daleč presegajočih denarne podpore. Gre za to, da se zagotovi vojnim žrtvam bodočnost, da bi ne prišle

v položaj, ko mora človek potrkati na usmiljena srca.

V Rumuniji so bile ustanovljene že tri šole za internati za vojne sirote. V njih se šola 500 vojaških sinov. Leto bodo ustanovljene še štiri take šole približno za 1000 vojnih sirot. Poleg tega pa sprejemajo vaješnice šole motoriziranih čet vojne sirote od 17. do 18. leta. Za teke invalide bodo zgrajeni domovi, siromašne vojne žrtve bodo pa imele od letošnjega poletja dalje brezplačno bivanje in zdravljenje v vseh zdraviliščih. K temu je treba še pripomniti, da je bilo pri vojaški centrali za konserviranje krvi 6500 daritev krvi.

Ljudsko posojilo v Bolgariji

Bolgarski zakon o ljudskem posojilu je bil nekoliko spremenjen. Izprememba se nanaša na popisnike posojila za narodno obrambo, ki so oproščeni dolžnosti podjati tudi ljudsko posojilo. Od ljudskega posojila so izvezta tudi gospodarska posojila kakor kozolci, stajne, hlevi itd. Kmetije v novih pokrajinah bodo obremenjene s tem posojilom manj kakor v ostali Bugariji. Tudi družine, ki imajo mnogo otrok in njihovo premoženje ne presega 3 milijone levov, bodo obremenjene za 30% manj kakor druge.

Odlikovana bolnica

Državni vodja maršal Antonescu je v posebnem dnevnem povelju izrekel zahvalo neki rumunski bolnici Rdečega križa. Osebe te bolnice se je odlikovalo zlasti poznimi 1942-43, na tudi lani, če poletje, ko je rešilo mnogim težko ranjenim vojakom življenje. Bolnico vodi major dr. Lucchi Kraljevska akademija za farmacijo.

Tuniško bojišče: Sovražna letala, ki so jih zbila na tla italijanska letala

ko v Madridu je imenovala za častne članke tri rumunske vseučiliške profesorje in sicer dr. Alexandra Ionesca-Martina, dr. Alexandra Maurodina in dr. Constantina Ionesca.

Rumunija skrbi za služinčad

V Budimpešti je sklicala madžarska narodna delovna centrala kongres, ki se je na njem obravnavalo vprašanje služinčadi. V madžarskih gospodinjstvih je zaposlenih 200.000 služkinj, hišnih pomočnic in hlapcev. Sklenjeno je bilo ustanoviti osrednjo posvetovalnico in poseben katester za služinčad. Določene bodo tudi minimalne plače služinčadi, ki bo imela v bodoče tudi svoje socialno zavarovanje.

Viržinski tobak namesto rož

Ze pet let prideluje Bolgarija poleg svetovno znanega cigaretnega tobaka tudi viržinski tobak za cigare. Prvi ima majhne lističe, drugi pa velike liste. Poskusi v začetku so pokazali, da je podnebje v Bolgariji tudi za viržinski tobak ugodno. Zdaj imajo zlasti v Severni Bolgariji zasejane že mnogo viržinskega tobaka. Posebno v dolini rož sta zemlja in podnebje za ta tobak zelo ugodna. Zato so začeli Bolgari opuščati pridelovanje rož in

saditi več tobaka. S tobakom je manj dela in tudi manj stroškov kakor z rožami. Kmetje oddajajo kar zelene liste tobaka. Odkupna cena je bila zvišana za 10 odstotkov in to je dalo kmetovalcem pobudo, da so se še z večjo vneto oprijeli pridelovanja tobaka. Posledica tega bo, da se bo rožno olje zelo podražilo, če ga bo sploh še mogoče dobiti. Sicer pa to ne bo nobena posebna škoda, kajti rožno olje je parfum, ki si ga lahko privoščijo samo bogate dame.

Bolgarija hoče pridelovati več naravne svile

Mobilizacija bolgarskega kmetijstva predvideva tudi povečanje proizvodnje naravne svile. Svila igra v vojnem času zelo važno vlogo, ker izdelujejo iz nje palca. Bolgarski ministrski svet je določil cene kokonov, ki bo vse odkupila agrarna banka. Pristojne pokrajinske izpostave dobe na razpolago potrebne kredite za povzdigore reje svilopreke. Po vsej Bolgariji bodo prirejane predavanja o pomenu reje svilopreke in pridelovanju naravne svile.

Inseriraj v „Slov. Narodu“

Križanka št. 56

1	2	3	4	5	6	7			
8									9
10									11
12									13
		14							15
16	17		18	19					
20		21		22					23
		24	25		26				
		27			28				29
30		31			32				33
34	35		36						37
38		39		40					
41			42	43					44
45				46		47	48		
		49			50		51		
52					53	54			
55					56				57
58					59				
					60				
					61				

točka na nebu, 24. oblika pomožnega glagola, 26. tulipan (srbhv.), 27. vrtni ali poljski pridelek, 29. spanec, 31. označba smeri, 33. zanikana oblika pomožnega glagola, 34. okrajšan veznik (pesn. oblika), 36. tibetanski svečenik, 38. mrtvoud, 40. brez veselja, brez volje, počasi, 41. visoka ravan v Mali Aziji, 43. kazalni znamenek, 45. podnožišče, temelj, 47. svetopisemska oseba, 49. stroj, ki proizjaja pogonsko silo, 51. pritrilnica, 52. sredstva za čuvanje in odvajanje tekočin in plinov, 53. Lutrov nasprotnik (fon.), 55. mestece ob Adiži, 56. portugalsko otočje v Atlantiku, 58. italijanski splošnik, 59. fotografiran, filmam, 60. puščava v Gilu, 61. kamela.

Navpično: 1. država v Južni Ameriki, 2. pripadnik sarmatskega plemena, 3. okraj, predel, področje, 4. Menoingerjev roman, 5. velika tovarna čevljar, ki ima svojo prodajalno in palačo tudi v Ljubljani, 6. znameniti fizik (fon., množ.), 7. italijanski splošnik, 8. država v USA, 11. neplođen, jalov, 13. mestece v okolici Madrida, 15. stikališče dveh ploskev, 17. Iridij, 19. predlog, 21. svetopisemska oseba, 23. črešvolva, 25. domača žival, 28. mehanično jamstvo, 30. težak, postrežek, 32. sestavna plast hišnega zidu, 35. bombon, 37. letopis, 38. stara univerzitetno mesto Italiji, 42. veznik, 44. prodajalec že rabljenih predmetov in ponošene obleke, 46. grška črka, 48. predlog, 50. žensko ime (množ.), 52. pritok Guadalquivirju pri Seville, 54. kos, količinska enota, 56. država v Zap. Indiji, 57. reka v Bosni, tudi v Nikaragui, del telesa, 59. število, 60. površinska mera.

RESITEV KRIZANKE ŠT. 55

Vodoravno: 1. Borovnica, 9. Apatin, 15. Abesinka, 16. osoren, 17. na, 18. Nenad, 19. Ahil, 20. vir, 21. Ate, 22. ikre, 24. Iravadi, 28. laguna, 30. Jakobinec, 32. etan, 33. če, 35. Ravel, 36. pi, 37. nit, 38. zarja, 39. anatom.

Navpično: 1. banalen, 2. obetati, 3. renegat, 4. osa, 5. Vidin, 6. NN, 7. Ikar, 8. Cahaj, 9. as, 10. poraben, 11. ar, 12. teran, 13. in, 14. maroni, 16. oika, 17. ni, 20. vic, 23. kača, 25. rova, 26. vila, 27. dete, 29. un, 31. ara, 34. Er, 36. ra.

GEORGE OHNET!

PRODAJALEC STRUPOV

ROMAN

— Le pogledite jo! Gotovo misli samo na svojo nepričakovano srečo... Pozablja pa, da jo čaka obnem velika nevarnost. Če bi ne bil njen oče v tako kočljivem gmotnem položaju, bi se najbrž ne bila odločila postati žena takoga lahkoživca kakor je ta njihov Kristijan.

— Kaj ne veste, da se je temeljito poboljšal.

— Eh, kdo more jamčiti za to, kaj bo počel v bodoče. Saj zahaja samo v najslabšo družbo. Taki Vertemoussi ali Clamironi — kaj pa hočete, da bi postalo iz mladeniča, ki pride v take kremeplje? Če nihče drugi ga bosta ta dva potegnila v pogubo.

— Da — toda stari Vernier je tudi bogat.

— Premore najmanj štirideset milijonov in njegov kraljevski žolti trak mu prinaša letno petnajst ali šestnajsto tisoč frankov.

— Morda. Vendar se pa govori o njem, da so bili njegovi trgovski posli v začetku zelo čudni. Ljudje pravijo, da je bil celo obsojen zaradi ponarejanja

živil. Baje je mešal neko sumljivo tekočino, ki ji je prilival žvepleno in octovo kislino. No, če bi hotel kdo pregledati policijske protokole, bi morda našel v njih kaj, kar se nanaša na Verniera; in kar bi mu ne bilo prijetno.

— Da, Toda če bi se kdo odločil za tako delo, bi odkril na dnu vseh velikih bogastev naravnost strašne stvari... Drugače to sploh ne gre, brez sumljivih poslov se ne da obogatiti... Toda zagotavljam vas, da bi ne hotela imeti tesnejših stikov s temi Vernier-Mareuilovi.

— Kar vas pa ni motilo, da ste privedli sem svojo dražestno hčerko.

— Ah, kaj za to! Saj je prišel sem ves Pariz!

— In poleg tega so tu poleg domačega sina tudi drugi mladeniči.

— Skratka, stari Harnoy je zagrešil podlost, ko je sklenil žrtvovati svojo edinko svojemu gmotnemu blagostanju...

— No, saj ga je Vernier-Mareuil rešil neizbežnega poloma.

— Toda ta mala Genevieve ni grda.

— Grda res ni, pač pa preveč kmečica in neumna.

— Kako bi se pa sicer mogla odločiti za možitev s takim lahkoživcem kakor je ta njihov Kristijan?...

Ta pogovor v prvem salonu je prekinil prihod mlade madame Vernierove. Šla je mimo skupin gostov, prijazno in samozavestno se je smehljala in krenila h gruči, ki je bil njeno središče baron Templier. S pahljačo mu je pokazala, da bi rada govorila z njim. Stopil je k nji in vprašal tiho:

— Ali se je kaj zgodilo? Ali želite kaj od mene?

— Da. Jaz in moj mož sva zelo v skrbeh — saj je ura že enajst, a Kristijan se še vedno ni vrnil — kaj neki počenja in kje je? Ze davno bi moral biti tu, saj vendar ve, da je njegova prisotnost danes neobhodno potrebna.

— Ali želite, da stopim gori k njemu in vprašam po njem?

— Bila bi vam zelo hvaležna... Njegov oče ne more zapustiti svojih gostov, je pa že ves iz sebe od nestrpnosti... Ukrenite vse potrebno... Zanesem se na vas.

— Da, zanesite se name.

— Toda glavno je, da ne bo nihče tega zvedel.

— To se razume samo po sebi.

Poklonil se je in odšel skozi salon do vrat, vodečih v notranje prostore palače. Stopal je po dolgem hodniku, potem je pa prišel na stopnišče in v predsobo, kjer je sluga na divanu pričakoval svojega gospodarja.

Vstal je, čim je zagledal Templiera in spoštljivo ga je pozdravil.

— Gospod Kristijan se torej še ni vrnil, Edmond? — je vprašal baron.

— Ne, gospod baron... Pričakujem ga. Ah, gospod baron bo gotovo razumel, kako me skrbi... na tak dan!

— Kaj pa mislite, da je?

Komornik je v zadregi povesil oči in skomignil z rameni.

— Gospod Kristijan je odšel danes dopoldne

okrog četrta na dvanajst z gospodom Clamironom. Obedovati je hotel s svojimi prijatelji. Ko ga še pozno popoldne ni bilo domov, sem odšel po naročilu gospe Vernierove v tisto restavracijo in tam sem zvedel...

— No? Le povejte! — mu je prigovarjal Templier, ko je sluga okleval.

— Tam sem zvedel, da je gospodična Dharielova gospoda Kristijana odpeljala približno ob štirih popoldne...

— Etienetta! Saj je vendar obljubila, da ne bo več silila za njim. Za to je dobila bogato odpravnino.

— Ah, gospod baron, ljubčku, kakršen je gospod Kristijan, se nobena Etienetta Dharielova ne odpove rada. Odpeljala ga je domov in prepričan sem, da je še zdaj pri nji.

— To je pa že od sile! — je siknil Templier med zobmi. — Ta nesramnica! No le čakaj, s teboj se pa pomenim jaz! Takoj se odpeljem k nji...

Ni pa izgovoril svoje misli do konca. Spodaj so se zaloputnila vrata, začuli so se težki koraki, vrata so se odprla in tisti, ki so ga tako nestrno pričakovali, se je opotekel čez prag. Na sebi je mel težak, odpet kožuh, izpod katerega se je prikazal zmečkan suknič in odpet vratnik, kakor da je spal obleden. Pod njegovim na stran potisnjenim klobukom se je videl v svitu električnega lestena njegov lepi obraz, zdaj bled kakor zid, s črnimi isami, tope, steklene oči in krčevito stisnjene ustne.